99

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШОАТТА,
26
октябрь, 1969 шу.
№ 129 (4800).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

100 шу

ЛЕНИНСКИ къахьегама вахта

ЛЕНИНЕИ ПАРТЕИ ГIУЛАКХА ТЕШАМЕ ДА!

ЕРРИГСОЮЗНИ ЛЕНИНСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ КАГИРХОЙ СОЮЗА 50 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ ВЛКСМ ЦК ТОРЖЕСТВЕННИ ПЛЕНУМ

Тахь кхоъ миллион сог юкъе волаш баьча комсомоло шийн шоэттъе итт шу дизар дезду. Атта хинна бене а, сийлахьа ба Коммунистически парте кулгал а деш советски халкъа ца гIа боахаш оагIув оагIох текхи Ленински комсомоло хьабена некъ. Комсомоло де а доагIаш доккхал ду шийна керттера поручени РКСМ III-ча съезде дачьа исторически къамельаца Владимир Ильич Ленина енна хилараx. Комсомола доккхал де бокъо я ленински парте шийна массаза а эггара лоархIаметта, эггара хьалагIа дола хIинаш тIадийхча чулар. ХIаьта комсомола парте шийх бенна из боккха тешам цIенха бол а бальбан.

Граждански тIоми юкхьанцара колхозаши, Днепрогэс а Магнитка а, Сийлахь-боккха Даймехкан тIом, Братск, Абакан — Тайшет, легендарни целина — уж сийлахьча комсомольски историе ехаш хинна Iаш, уш воахалашта юкъерча дийнача буззамай тешалаш а да: юкхьанца социализм хьалъе болабенарий берашеи берий берашеи эстафета хьаш дальхарех, даль-дашиарех. Цулукха доккха маIан долаш да, эггара хьалхара комсомольцаш кьаьнара коммунисташ а болаш торжественни пленуме баххар.

Съездаш хула Кремлевски Дворец. Шу хьалхагIа Советски начхахьалкхен 50 шу дизара хетаьь керттера торжествеш хиша мехка керттера зал, 25 октябре советски нахха тайпайпарча повкалех бола никалаш гулбелар ухкаш Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза сийлахьа 50 шу дизар даьхьаш дувца.

Дворецa фойе цIе бос ден Ленински комсомола революционни, тIема, къахьегама сийлен байрахкий. Царна юкъе — «Аврора» яхача легендарни крейсера а Цхьоалагlча доошлой Эскара а сийлахьа байракхаш; комсомола эггара хьалхарча съезден Москва-Сортировочния яхача депо коммунистически къахьегама 15-ча бригадан байракхаш; комсомольцаша-гвардейцаша Берлина юкъе урагIьегIа байракх, Красноярски ГЭС хьалъярий байрахх...

Iуьйрийн 10 сахьат дальна ва. Торжественни заседание президиуме гучабоил повкьостий Л. И. БРЕЖНЕВ, А. П. КИРИЛЕНКО, А. Н. КОСЫГИН, К. Т. МАЗУРОВ, А. Я. ПЕЛЬШЕ, Н. В. ПОДГОРНЫЙ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, М. А. СУСЛОВ, А. Н. ШЕЛЕПИН, Ю. В. АНДРОПОВ, В. В. ГРИШИН, П. Н. ДЕМИЧЕВ, И. В. КАПИТОНОВ, К. Ф. КАТУШЕВ, Ф. Д. КУЛАКОВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ, М. С. СОЛОМЕНЦЕВ.

Зале гулбенначарша чIоагIга тIоараш а детташ моаршал теъ Коммунистически партен Советски правительствон кулгалхошка. Царна цхьана президиуме ба — комсомола кулгалду деятелаш, партийни, начхахьалкхен, общественни организацей викалаш, революцен кагирхой коммунистически боламен ветеранаш, пленума сий дола хьаший, ВЛКСМ 50 шу дизар деззечa вьккача доазол декхарча делегацешта керте латтараш.

ДIайолиеча юххье дош оалаш торжественни заседании хьаелл ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Е. Е. ТЯЖЕЛЬНИКОВА.

Гулбеннарий цIерагIа, мехка берригача комсомольций цIерагIа во дег тIара моаршал делар Коммунистически партен Советски правительствон кулгалхошка.

Зале хьачуяхь сийле яьнна Ленински комсомола байракхаш.

Е. М. Тяжельникова йоах, пленуме ба дунен 93 мехкарча 129 коммунистически прогрессивни кагирхой организацей викалаш. Комсомола цIерагIа цо дег тIара моаршал хоатт доазол дехьарча хьашашка.

Зало чIоагIга тIоараш а деттаж торжественни заседание сийлахьа президиум хорж КПСС ЦК Политбюро, юкъе а йолаш.

Цул тIехьагIа къамаьл ду КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. БРЕЖНЕВА.

ХЬИНАР СОВДУВЛ

Октябра дезача цIейна лакхача къахьегама толамашца накъайода Грозненски «Электроприбор» яхача завода коллектив. Продукцена реализаци яра итт бетта план 21-ча октябре тIехкхоачаш а еш, планал совгIа цо дIаяхьийта тайп-тайпара аппаратан, шарикови ручкаш, кхыйола продукци 61 эзар сом мах болаш я. Укх юкъедисача денощка кхы а 164 эзар сома мах(ь)а кийча продукци дIайохьийтаргья тIабоагIача бетта чотах. Къаьстта дика къахьег И. П. Гребнева керте латтача цеха болхлоша.

Р. ЧИГРИНА,
Грозненски «Электроприбор» яхача завода плановни отдела начальник.

ХАНАЛ ИТТ ДИ ХЬАЛХА

Ленински къахьегама вахте эттача Грозненски литейно-механически завода коллективо дика къахьегама толамаш доах укх шера. Итт бетта план 20-ча октябре кхоачашгъяьй цо. Укх юкъедисача денощка планал совгIа арахецаргйола товарни продукци 5 эзар сома мах(ь)а я. Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика къахьег Лащенова Полинас кулгалдеча литейни цеха болхлоша.

А. КРАСНЮК,
Грозненски литейно-механически завода плановни отдела начальник.

ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ЙОККХА КОТАЛО

Ленински къахьегама вахте эттача Нохч-ГIалгIай АССР-а промышленноста болхлоша ханал хьалха 26-ча октябре кхоачашьяьй промышленни продукцена керттерча изделешта реализаци яра итт бетта клан.

Ер бутт чакхбалалехьа дальхена планал совгIа дукха мехкдаьтта, газ, мехкдаьтта продукташ, химе продукци, тайп-тайпара машинаш, халкъа эша товараш лургда.

Укх шера итт бетта реализаци яь продукци дIадахача шера ну ханачул 10 процент дукхагIа я. ХIаналехьа планировани экономически стимулировани кердача система тIа яьнна болх беш я республикера 77 промышленни предприяти. Беррига промышленни продукцех 85 процент арахец цар. Республика ерригача промышленноста хьоекамел лакхагIа да цу предприятей балха хьоекамаш.

Республика мехкдаьтта доаккхараша а ханал хьалхагlа ди хьалха кхоачашьяьй мехкдаьтта даккхара итт бетта план, хIаьта газ ааккара шен — ханал 10 ди хьалха.

Совзкха итт бетта даьккхачул 19 процент дукхагIа да укх шера ну мехка даьккха мехкдаьтта, хIаьта газ 17 процент дукхагIа а. ХIапэ юкъера лаьрхIача дийнахьа буси доаккха мехкдаьтта 46,5 эзар тонн да, газ 6,5 миллион кубически метр я.

Социалистически эхье хьаьхь латт «Грознефть», «Старогрознефть» мехкдаьтта промыслови управлений, Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, Грозненски химически комбината, КПСС XXIII-ча съезда цIерагIча крекинг-завода, А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозавода, Грозненски Ацетонови завода, «Электроприбор» завода, «Нефтехимзапчасть» завода, Грозненски консервни завода, кога гIирс беча фабрика, Нохч-ГIалгIай химически завода, Грозненски слюдяной фабрика, Городской хьукбоахама, Грозненски Наурски мехаескомий, Грозненски горпромкомбинат, Грозненски № 1 болча гIишлон материалий комбината, кхыча предприятей коллективаш.

Экономически стимулировани яр чIоагIдарах, керда техникей технологи производствана юкъекхахьарах, Iилман зарда тIа къахьеган эIашгIехьбаккхарах, дикагIа производственни фондех пайда эцарах къахьегама оасарле дIадахача шера ну ханаца нийсйича 4 процент лакхъеннай укх шера итт бетта, хIаьта планированеи экономически стимулированеи кердача системага яьннача предприятешка къахьегама оасарле 7 процент лакхъеннай.

Республика промышленноста болхлоша керда социалистически декхараш тIа а эца, ерриге шоай тоараш вовнагIа яьхай сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 51 шу дузача цIейнен В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача деннен сийленца накъабахара.

Урус-Мартане района йоккхагIчарех я «Красноармейский» совхоза комсомольски организаци. Берригаш хIана бац яьнна совхоза кхеш лелахараш, механизатораш, самий бешанца лелараш ба укх. Сийланца [illegible] ВЛКСМ 50 шу дизара сийле тIайийца [illegible] социалистически декхараш. [illegible] партийни организацешца [illegible] чуяцача хана.

Юбилей сийле района [illegible] совхоза [illegible] художественни самодеятельноста коллектив а.

Сурта тIа: совхоза дикагIа бола комсомольцаш (аьрдехьаре латтахьа) Дондоев Хьамзат, Тайпуров Альмад, Хасиева Сацийта, Мейриева Лама.

М. [illegible] сурт.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СОВЕЩАНЕШ ЧАКХЪЯЬННАЙ

Укх тIеххьарча кхаь дийнахьа Грозни республика ерригача районашкен идеологически балха хетаь совещанеш хиний. Совещанеш балхаца лакъа лоацаш хиннаб партийни комитетий болхлой, юкхьанцарча партийни организацей секретараш, промышленноста, транспорта, колхозий, совхозий кулгалхой, пропагандисташ, лектораш, политинформатораш.

«В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярaь бола КПСС ЦК социни идеологически балха декхарашка» яха докладаш йир совещанешка.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюро членаша; КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина, КПСС обкома шоллагIча секретара О. А. Чакиева, КПСС обкома секретараша: Х. Х. Бекова, М. А. Доролова, М. И. Абубакарова, КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующе О. С. Беляева, облсовпрофа председателa С. С. Сладельникова, КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара С. В. Синельникова, КПСС обкома бюро членаш кандидата В. И. Жиглова; КПСС обкома членаша: КПСС обкома пропаганди агитацен отдела заведующа П. И. Лапшева, КПСС обкома кхалнаха юкъе беча балха отдела заведующе Р. А. Саламовас, КПСС обкома промышленно-транспортни отдела заведующе Н. Я. Правенье, КПСС обкома школий отдела заведующе В. Л. Новикова; КПСС обкома агитацен пропаганди отдела заведующе заместителa Э. И. Лина.

Б. ИЛЬМИЕВ,
КПСС обкома инструктор.

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРА СИЙНА ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОША ТIАЙИЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

IИЛМАНЕИ ХЬАЛХА ЛАТТАЧА ОПЫТАИ КАРАГIДАЬННАРАШ БАЛХА ЮКЪЕКХУХЬАРГДА

Вай мехка берригача юртбоахама къахьегамхой сийна чIоагIа политически къахьегамел хьинар яйенна накъабелх цу еъача юбилейна тха Гудермесски района колхозхой, совхозий болхлой.

КПСС XXIII съезда, парте ЦК мартовски майски Пленумашка яь решенеш кхоачаш а еш, тха колхозашеи совхозашеи болхлошеи тIа-тIа дегIайоалаю юртбоахама производстве.

Петилетка хьалхарча шиш шера тха колхозашеи совхозашеи планал тIех пачхахьалкхенга лехкал 4,7 эзар тонн ялат, 16 эзар тонн шекара свекла, 172 тонн хьух, 1158 тонн шура. Ханал хьалха кхоачашьяьй 1968 шера ха бола ялат, гидуаргаш йохкара заданеш а.

Дика хьийкъар ялаташ хьалха латтача боахамашка. «Октябра 40 шу» яхача колхозо хIара гектара тIара 23,8 центнер ялат чуекъал, «Кавказ» колхозо — 23,7 центнер.

Цу колхоза гидуаргаш йийначa 300 гектарах хIаране тIара 16,5 центнер генараш чуйнлаш, шекара свекла гектара тIара 400 центнер чуяхь цу боахаме.

Ха бола ялат дика хьийкъаь «Дружба» совхоза нов. Байдакова кулгалдеча бригаде. Укхала хIара гектара тIара 34 центнер ялат дьалар.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна толамашца накъадахара тхоай низ кхобергболаш дац тхо.

Цу юбилейна даха яа доалтIара накъадахараш, юртбоахама продукташ йохкара пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяраи вай мехка хьалха латтача предприятешка сайна шерра ахь йоаржаь Гудермесски юрташкарча къахьегамхоша укх тайпара социалистически декхараш тIаэц:

1969 шера план 26,5 эзар тонн мара йоаначa, 33 эзар тонн нага дIакхоачаш ялат даккха, хIаьта 1970 шера — 34 тонн, 2,4 эзар тонн гидуаргаш, 33,5 эзар тонн шекара свекла, 3,6 эзар тонн комсаш чуя.

1969 шера пачхахьалкхенга 10 эзар тонн ялат доаха, 1970 шера 10,5 эзар тонн, план 7,5 эзар тонн йолча.

Ялати шекара свеклан йохкара пхо шера план дикъ шера кхоачаш а яь планал совгIа 12 эзар тонн ялат, 30 эзар тонн шекара свекла, 850 тонн генараш, 3,3 эзар тонн комсаш пачхахьалкхента йохка.

Беррига агротехнически мероприятеш кхоачашъярца, хьалха латтараштеи Iилманеи карагIдаьннар балха юкъедоалахарна хIара гектара тIара 25 центнер ялат, хIаьта хий дехкачара — 30 центнер, 35—40 центнер хуга, 250 центнер шекара свекла, 12 центнер гидуаргаш чуяцаргья. Беррига кхашкара балхаш агротехнико дIадеххача тайпара дакха дикал йолаш чакхдоахаргда.

Гурахьа а бIаьстан юхье а дIадуваш дола ялата фу беррига а цхьоалагIча классах хилийта. Ба бола ялат, гидуаргаш, хьажкIаш, шекара свекла хIае боахамашка хьалтIоэстадеча лаьтта ах хий дехкаш хургда. Минеральни удобренеел совгIа хIара шера кхашка 25 эзар тонн кхе дулларгда. Ялат дIадийнача лаьтта гербицидаш еш йола обработка дукхагIа ергья.

Хий дехкача лаьттан кхьаккха гектар ютаргьяц чудоалийташ а вегетационни хий ца дуллаш. Кхашка хий графикаш мара дехкаргдац, из дехкача лаьтта хIара гектара 8—10 центнер кхоачийташ минеральни удобренеш йохкаргья.

Беррига техника 1969 шера 1 март тIаккхоачаш тоаль хургья, хIаьта комбайнаш — 1 май тIакхоачаш.

ДукхагIа дебаргда хьайбаш, лакхъергья цар продуктивность. 1969 шера хIаре Iаттагара 1900 килограмм, 1970 шера 2000 килограмм шура йоаккхаргья. Пхе шера 6,2 эзар тонн дулх даккха, план 5,9 эзар тонн йолча, шура 25 эзар тонн яккха, план 23,6 эзар тонн йолча, тха 160 тонн даккхa, план 131 тонн йолча.

Планах пхе шера пачхахьалкхенга йохка еза шура, 1970 шера 1 август тIаккхоачаш еха дергда, хIаьта дулх, фуаш, тха 1970 шера 7 ноябрь тIаэтташ.

Пхе шера планал совгIа 1,5 тонн шура, 200 тонн дулх, 250 эзар фуь, 180 центнер тха доххаргда.

Дика доахан дебалдарца доахан Iух тоалергда, дикача фуь долча доахан группаш вIашагIтохаргья хIара боахаме. ХIара бIаь Iатта тIехьара 95 Iаса хьалхкедергда.

Боахаме долча хIара бежана 25 центнерал кIезигагIа доацаш долчьар Iалашде (цу даьлъе йол 15 центнер), 65 центнер силос, 7 центнер фуражни ялат.

ШоллагIа юв культураш дукхагIа дIаерца шортта доакъар Iалашдергда. ХIара шера доакъара лаьрхIа 1200 гектара тIа бобово-злакови культураш дIаюргья. ДикагIа пайда эцаргба лакха дикал йола доакъар долча лоалаш дальгIенех.

Хьайбашта доакъар детIах латаргдолча тайпара кийдеш мара дехкаргдац. Хьайбий боахамерча хьалаца къахьегама процессашта механизаци ергья, машинаш оборудованих пайда боцаш эсхьа доаттаргдац.

Колхозийи совхозийи чотах Комсомольское, Степное, Кади-Юрт яхача юрташка школаш, дерригача боахамашка берий бешаш - яслеш хьаьхергья.

1969 шера «Кавказ» колхозо, «Гудермесский» совхоза шурий-товарни фермий доярашши смених болх бе баргба, хIаьта 1970 шера шиъта болх бош хургба района ерригача фермий доярашш.

1969 шера вIара пхе дийнаь болх беш хургья «Степной», «Гудермесский» совхозий коллективаш, тIаьхха В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денощца шиъта болх бе болалургба района кхьача боахамашка а.

Курсашка, школашка, училищешка вена бахийта 57 комбайнер, 110 тракторист, 53 гIишлонхьер, 265 поливальщик, 28 электрик, 45 шофер кийчергба.

Колхозхой, совхоза къахьегамхой квалификаци лакхъярах, экономически болх тоабарах, массашка хозрасчет юкъейоалаярах, техника пайда бергболча тайпара лелдарах тха лаьтта бергба хьатага дIадолар планах лаьрхIачул совгIа цхи процент, шурийтен дукхагIа дIадодар шин процент лекхе.

Уж декхараш кхоачашдича тха торо хургья юртбоахама продукташ дукхагIа яха а уж Даьхенга планал совгIа йохка а.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача юбилейна оаха кийчду къахьегама совгIаташ да уж.

Социалистически декхараш Гудермесски района юрта боахаме хьалха латтарий [illegible] дейца а дейца тIа[illegible].

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРА СИЙНА НАЬСАРЕН РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОША ТIАЙИЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

БЕРРИГА НИЗ — ЮРТА БОАХАМА ПРОДУКТАШ ДУКХАГIА ЯХАРА!

ХьатIаккхоачаш латт сийлахьдоккха исторически дата — дунен тIа эггара хьалхара социалистически партя вIашагIъелла, масса а мехкашкарча пролетариата баьчча Владимир Ильич Ленин ваь бIаь шу дуза ди.

Юртбоахама производство дIахо дегIайоалаяра хьакъехьара парте решенеш кхоачашъе гIерт тха района юрта боахама къахьегамхой. Дуккхача бригадий, звеньий, фермай къахьегамхоша толамца кхоачашду шоаш тIайийна социалистически декхараш. «Экажевский» совхоза Алборачиева АргагIа кулгалдеча звенос цIаккха ца хиннача тайпара дика хьукъаьй укх шера коартолаш — хIара гектара тIара 280 центнер. «Назрановский» совхоза хьайбаш лелаеча Богатырев ИявигIга 214 бежан да кхоабаш. Пайх нийсаккхI къастийталаш цо, хIаранена дийнахьа буси 800 грамм дозал тIаккхет. Доярка, Социалистически Къахьегама Турпалхочe, Барахоева Лемкас шо лелабеча хIара Iаттагара нийс бетта 2215 килограмм шура яьккхай. «Октябра 40 шу» яхача совхоза доярка Цучиева Амината нийс бетта хIара Iаттагара 2027 килограмм шура яьккхай. Цу езача юбилейна накъадолхаш оахI дIаккхийкаду Ильич боарам боашам чIоагIа дукхавезаши лоархIамши тхоаш хилар, сийчолча юбилейна тхоаш доккхийча къахьегама толамашца накъагIоргхилар.

Тхоай торонаш такха а тоаха декхараш тIаэц саха. 1969 шера 32,1 эзар тонн 1970 шера 34 эзар тонн ялат чуяь. 1969 шера 17,7 эзар тонн 1970 шера 18,3 эзар тонн ялат пачхахьалкхенга йохка план 15 эзар тонн мара йоацача.

Из кхоачашдара шерра кхоэсам боаржаберагба лаьтта лелалара культура лакхъяра, кхашкара балхаш агротехника мо яххара дергда, Iилманеи хьалха латтача опытаи карагIдаьннар балха юкъехухьаргда. Оаха дехкар тIаэа 1969 шера хIара гектара тIара 21,9 центнери 1970 шера — 22,7 центнерал кIезигагIа доацаш ялат чуяь. 1970 шерага кхоачаш хIара гектара тIара 20,1 центнер кIа доаккхаргIа, хьажкIаш 31,3 центнер, коартол — 102 центнерах кIезигагIа йоацаш, гидуаргаш 10 центнер.

1969 шера 7,3 эзар тонн коартол якха а 4,2 эзар тонн из пачхахьалкхенга йохка а 1970 шера — 9,1 эзар тонн якха а 5,9 эзар тонн йохка а.

Кхаш лелалераша тIаэна социалистически декхараш кхоачашдаран культурай хьукъаш лакхбаран района боахамашка дукхагIа дIадургда гурахьа дуь хлаташ. Цу гIулакха эша лаьтта ах паро хьисапе кийчдергда. Хьалха кхачен дикача сортах йолеи хьажкIаш, коартолаш кхоергья. ДукхагIа еккаргья кхашка органически минеральни удобренеш. Севообороташ балха юкъейоалаергья.

ХIара 15-ча болча трактора шера 600 гектар вIаьда оацам дергда. Пхь хьатта комплексни механизаци ергья.

Хьайбай боахаме ду балхаш тоадарца хьайбаш дукхагIа дебалдергда, цар продуктивность лакхъергья.

1969 шера 950 тонн дулх даккха, шура — 4783 тонн, тха — 410 центнер. хIаьта 1970 шера дулх 1140 тонн даккха, шура — 5184 тонн, тха — 840 центнер.

ХIара Iаттагара 1969 шера 1700 килограмм шура яккха, 1970 шера — 1750 килограмм.

Пачхахьалкхенга планал совгIа доххаргда 1969 шера 36 тонн дулх, 100 тонн шура, хIаьта 1970 шера дулх — 50 тонн, шура — 150 тонн.

1970 шера хIара бIаь Iатта тIехьа 90 Iасей, хIара бIаь жийна тIехьа 100 Iахьари кхоберба.

Хьайбай боахаме кертера терзам доакъара боза чIоагIара тIабохийтаргба. 1970 шу тIаккхоачаш пхьа дIайийча дукхача шерашка тIаювлача бобови баьцаши дерситача оахача лаьттах барх процент дIалоацаргья. Цунца цхьана дукхагIа дIаюргья азатабобови культураш — 1500 гектарага тIаккхоачаш. Арешашка тIавалача баьцний хьукъам лакхагIа хилийтара 1969—1970 шерашка 2000 гектар аренашк дальгIенаш тIера тоергья, хIаьта 500 гектар боккъонна эртайоаккхаргья.

Района ерригача шурий-товарни фермашка комплексни механизаци ял йоаккхаргья. Доакъар кийчду механизированни цехаш хьалхъергья Iальте-Юртерча, Лидерча шурий товарни фермашка, «Октябра 40 шу» яхача совхоза шоллагIча отделенерча фермаш.

Шин шера района боахамашка кхоъ доахана, кхоъ Iальсашта помещенеш, пхиъ кошара хьалъергья.

Лаьттанеи хьайбайи продукташ яхар, уж пачхахьалкхенга йоххара план 1970 шера 7 ноябрь тIаккхоачаш кхоачашъергья, хIаьта шура цу шера 25 декабре дIаенна доргва.

Совхозий къахьегамхой квалификаци лакхъярна, экономически болх тоабарда, хозрасчет дIахо балха юкъейоалаярна, лаьттеи техникеи пайда бергболча тайпара лелдарца 1970 шера ерригa совхозаш рентабельни ергья.

Механизаторий, хьайбай боахамерча болхлой культурно-бытови хьелаш тоадара шиъ берий бош, хIара тракторни бригаде, ферме салаIа цIа хургдола гIулакх вIашагIтехьдоаккхаргья. Тракторни бригадашка, фермашка электросвет чуюлларгья, душени установкаш ергья, гонахьа гаьнаш бегIаргья.

Тхоай низ кхоберба В. И. Ленин ваь бIаь шу дизара даха из доагIаргIа накъадахара.

Социалистически декхараш района юрта боахамаш активо [illegible] тIайийнай.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА IV ПЛЕНУМ

ЛЕНИН САННА ДАХА А КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ А IОМАЛЕ

Укх шера 22 октябре хиллачу КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пленуме «Комсомола деш дола кулгал тоадара дахьъерча областной партийни организацие декхарий хьакъехьа» доклад йир парте обкома хьалхарча секретаро С. С. Апряткина. Цуьнан доклада тIа цо белгалдаьккхар:

— Комсомола кулгалдара, кагирхошта кхетам балара дешаш массеза а хиннад Коммунистически парте, цун Центральни Комитето къаьстта йовкхо еш. КПСС XXIII-ча съездо, советски кагирхошен шар авангардо — Ленински комсомолон ший моких дегIабоаладеча лаьцача даькъа лаккха мах а баь, комсомол тIахьийхар къы а доккхагIча хьинарцен тIагIортарцен советски кагирхой ленинизма уйланца хьалкхебара, идейни кхетам лакха болаш, къахьегам дукхабезаш, массе оагIорахьара дегIабаьхка, коммунизм хьалье, коммунизме бахе, общественни гIулакхашта доал де дезаш бола нах кийчбара партеча новкъостал де.

КПСС XXIII-ча съездал а «Комсомола кулгалдара Красноярски краевой партийни организацие беча балхах» лаьца КПСС ЦК Сощам аралбъьяллачул а тIехьагIа областной партийни организаце уйла дукхагIа тIайоаийт комсомольски организацей гIулакхашта, кагирхошта кхетам балара проблемашта.

Комсомола деш дола кулгал тоадала КПСС Старопромысловски, Заводской, Наурски, Нальсарен, Ачхой-Мартана райкомаша. Цар йовкхо ю хIара комсомольски коллектив хьинарен денал долаш хилийтара, комсомольцашта новкъостал ду кагирхой политически къахьегамен хьинар дегIадовлаьдара гIулакха.

Комсомола кулгалдара гIулакха белгалара опыт Iеаьай «Красный молот» завода, Грозненски химически комбината, Грозненски крекинг-завода, «Малгобекнефть» НПУ …IалвагIча промысла, Нальсарен районерча «50 лет Октября» совхоза, Гудермеса района «Кавказ» колхоза, кхыча партийни организацеша.

ХIанз 63000 совгIа саг ва областной комсомольски организацена юкъе. Халкъе боахамен культуран, Iилман а общественно-политически гIулакхий а цьаккий участок яц вай къахьегам кагий нахи мехкарийн боацаш. Салла дукха кагирхой хилара а цIьта, амма, республика къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш кхочушдеча уж боккхача лоархIаме хилаьо а партийни организацешкара чIоагIа дIадех комсомола деш дола кулгал тоадела.

Анализо хьахьонх, цхьайола партийни организацеш комсомольски организацей гIулакхий чулоацамга кIоаргга хьожаш царна хIара дешна хьалда новкъостал деш яц хилар, дукхагIча хина кагирхошта юкъе беш бола шоай болх а лерргIа боацаш, кагийча нахьен мехкарийн тайп-тайпарча хиннйн социальни категорейн къашташ а дIадекхараш а теркал ца деш лелабу.

КПСС цхьайолча городской райкомийн комитеташа йоагIача тайпара кагото яц дукхача комсомольски организацей гIулакхаша кагийча нахьен мехкарашен дIадехарйн …ттеуйа а кхочашдеш ца хилара. Гудермеса, Урус-Мартана районий цхьайолча комсомольски организацешка союза чухьарча балха боарам … бе, нигахьа шара гуй а ян. Комсомольцаш кIезига тIабоагIаш я хуй комсомольций юкъара собранеш. Цхьайола комсомольски организацей кIаькхача хина дегIа ца йоагIаш ВЛКСМ мугIарашта юкъе геттара кIезига ух лаьлла латта болхойн … укх тIеххьарча шин шера областной комсомольски организацена юкъе кIезигбенаб уж.

Комсомольски организацей гIулакхаш толаме лелалга дукхача хьалхе комсомольски кулгалхой кадрахь, шар инициативах, организаторски говзалах, найлане гIулакхаш чакхдахара кагирхой … шарна дарах тийша да.

Цкъаза кагирхой кулгалхой къахорж цар гIулакхашкен политически кхетамгей ца къожаш, хIаьта из бакьан долаш цкъара цу балха тIа хилла хьакъ доацаш бола нах нийслу. ТIаккха уж шоаьа бевнна тешам боаьбраш санна дIабаха безаш хул.

КПСС цхьайолча райкомашен горкомашен хIанз а йовкхо кIезига ю комсомольски организацешкара партийни ядро чIоагIъяра, кIезига лаккбу ВЛКСМ комитеташка хержача коммунистий бехкенхам. Республикерча юкъхьанцарча комсомольски организацей секретарех 19 процент мара бац КПСС членаши членалла кандидатании болаш. Комсомольски кадрашта юкъе партийнаш къьастта кIезига ба Ленински, МалгIабикна, Урус-Мартана районашка. Партийни комитеташа мегийт хьинаре дакъа лоацаш хинна дукха комсомольцаш, парте уж дIаяцийначул тIехьагIа, комсомола юстарбуълаш хилар. Республикерча 30 шерага кхаччалца ха болаш волча 7299 коммунистах 8.5 процент мара комсомоле боах беш хац. Шенкашта кхоачамбоацар а комсомольски кадраш наст-наста дуцалуш хилар.

Кагирхошца беча балха тIа партийни комсомольски организацей керттерча лакхарех наI хила деза шар идейно - теоретически кийчо лакхьелга. Цу дакъе деш дукха хIамаш яа. Уйла дукхагIа тIайохийт советски халкъан Коммунистически партеш революционни, къахьегама, тIема традицешка кагирхой хьалкхебара. Кагирхой дешар кIезиг - дукха дикагIа вIаштIехьдаьаккхад политически дешара системе.

Цхьабакъда, хархахь хургдар кагирхошта кхетам балара дакъе дуккйита цIенхаштара гIалаташ теркал ца деш дитар. МалгIабика, Заводской, Сунженски районашка дIадахача дешара шера дукха кружокаш хьалхарча денношке а деча болх на беш сайнар, хIаьта занятей идейни боерам дукхача районашка лоха хинаб. Октябрьски районе дешара ихьанна а формица чулаьцацакар 800 гарта эIамигта саг йоIн. Парте горкомашен райкомашен хIанз а кхоачамболлаш уйла тIаяхийтак кагирхой политически дешара чулоацама, с йоагIача тайнара йовкхо ю пропагандистски кадрай. Республика юкъта районашка комсомольски политически дешара пропагандистех дакъалгIа дакъа мара коммунисташ бац. Царех пхьабараш теоретически кхоачам болаш кийчбалазза пропагандистски балха эха опыт боацаш ба.

Политически знанешта тIаккхерца бола кагирхой безам, общественни вахара процессаш кIоаргга теркалъярца бола уйла даим дегIаккхувалостам телли езаш я КПСС райкомаш, горкомаш комсомола обком, юкъьанцара партийни организацеш.

Кружокашкен семинарашкен еча занятей керттера чулоацам хила беза КПСС-ен, ВЛКСМ-ен истори, марксистско - ленински философи политэкономии, коммунизм хьалъяра, дунен коммунистически, болхлой, кагирхой, къамий-кортамукъален болална хIанзара проблемаш Iомаелга. В. И. Ленин ваьча дийнахьа деиз 100 шу дизара кийчо е езаш хилара партийни комсомольскии организацешкара дIадех кагирхоша ленински теоретически тIехьале кхы а кIоаргагIа Iомаяра къьастта уйла тIайохийталга.

Кагирхошта юкъе беча идеологически балхах бовла пайда дукхахчу хьале политически информацие политически лостамахи оперативностахи тийша ба. ХIара коммунист, партийни, пачхаьлакхен, болхамо кулгалхо декхарийла ва каст-каста комсомольцашцен кагирхошцен вIашагIбеттабала. КПСС-ен Советски правительствай политика царна дIайовзийта, царна духтIабовла ловш долча хаттарашта нийса жоаш тела.

ДикагIа а хьалхашна латта декхараш кхоачашдара тIаерзаль а пайда эца беза массови информацие ерригача средствах — кепайоазонах, радиох, телевиденех. «Грозненски рабочий», «Ленинан некъ», «Сердало», «Комсомольская племя» яхача газетий редакцеша, районийн городски газеташа даим юаш еза кагирхошта коммунистически кхетам балара проблемаш, комсомольски организацей болх, комсомола партийни кулгалдара практика. Республика Министрий Советерча радиовещанеи телевидении Комитете тоабе а шерле а беза кагирхошта … боарам.

Республике кIенташта толаме … Iилма - атеистически пропаганда, чIоагIбе беза дIаяьхьа зайах юкъедиса зуламеча хIамашна лоаттабу къовсам. Шаьла, Назарне, Ачхой - Мартан, Урус - Мартан совка йолча районашка хIанз а чIоагIа я лыно кагирхошта … йола … Республике дукха моттигаш а дукха истий кхувлаш, урдош доахаш, маьре яха ха йолца йийигаш маьре ухийташ, уж деша, пионера, комсомоле, культурно - просветительни учреждениешка ца ухийташ, царга художественни самодеятельноста юкъе дакъа ца лоацийташ. Саг йоалийчи шарIатага гIолла малхьар дехийташ, кинахе а укхаш, цига саг йоалар - яхар чIоагIдаш, берех цIераш техийтама бола кагирхой кIезига бгн. Цу дина Iаьлалашта массаза а дукхалдехан вай ноай советски гIулакхашна Iаьдаланан.

Докладчика ма дарра, дуаш бокъонаш телхаерашца къовсам лоаттабара, общественни порядок лорара лакъе партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешта, административни организацешта хьалхашка латта декхараш. ШерагIа бе беза профилактически болх, правова знанешта пропаганда.

Шоайкашта тоаде доагIа партен советски халкъан революционни, тIемаи, къахьегама традицешка кагирхошта патриотически кхетам лувга, Советий Мехка Герзашцара Низам дукхадезаргдолча, вай халкъа карагIдьннараш герз бе а делла ларде дIаотта кийча хургболча уйланца кагирхой хьалкхебе беза.

Партийни комсомольски организацей декхарех наI да, вIаьмигача сагах доахка дика гIулакхаш массе оагIорахьара дегIаккхувлар, коммунистически нравственностах из кхевар, кагийча нахьен мехкарийн юкъара культура лакхъяр. Цу дакъе боккхача лоархIаме я культурно - просветительни учреждениеш, спортивни кхийолен организацеш. Цар балха боарем белгалдоаккх нов. Апряткина, хIанз а хьалхашка уттача декхараша ма яххара чила гаьна ба. ХIанз укх сахьата массово-политически балха бокъонца йола хог гIортолга а хинна дIаэттаии культура дукхха учреждениеш. Культура министерства во кхоачашъа парте областной комитета решенеш, тIагIоллара мара теркалбак клубийн культура Шенойн балха чулоацам, квалифицировании кадраща кIезига чIоагIду уж.

Тхе дийнахьа болх беча кIирага доаларча дуьззадеиха партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша къьастта йоакхо яиза ярграц къахьегамхой мукъача ханах кхетамца пайда эцара, цар къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккха, кагирхой унахцIенонка, культурно дегIааххара, царна кхетам балара аз найденаьгIа хилийта беза.

Кагирхой декхар тIа да вай творчески организацешта: писателий, художникий, композиторий Советий отделенешта, театрашта, филармонена. Шоай бе йиш йоачул эсалагIа бу цар болх, хIанз а кIезига къестаду кагирхой коммунистически моралаиен нравственностацен кхебара, уж дикагIча хIамашта тIаккхуш хилийтара декхар.

Йоакхо чIоагIагIа яиза ярган берашн кагирхойн физически унахцIена болаш хьалкхебара. Массанега а кхоачаш йола физически культурех спорти кагирхой уназцIено чIоагIъен, къахьегем Дабхе лоравн уж кийчбен хила еза. Физкультурен спорта дегIаккхувлача хьалха латта низ хила декхарийла а комсомол, хIаьта комсомольцаи — физкультурни болама хьинаре доакъашхой хила. Комсомоло, профсоюзаша, физкультурни организацеша. ДОСААФ комитетана дакъа а лоацаш къахьегамхой депутатий Советий исполкомашта Iалашде деза базахи гIирсехи ма могга дукхагIа пайда эцилга, хьаллаца деза комсомольцаши кагирхойн тIема-технически специальносташ Iомае, спортивно - унахцIеное лагераш оборонно - технически клубаши яиза гIертилга.

Докладчико дуьц къонача тIехьена коммунистически кхетам баларен квалифицированни специалисташ кийчбаран гIулакха школаи, лакхерек юкъера специальни дешара заведенеш боккхача лоархIаме филерах. Укхаза хьахул советски сага моральни сибат белгалдоаккхам доза дика гIулакхаш.

ХIанз республика я йолаш 270 эзар гарга саг а йолаш йола 452 общеобразовательни школа, 15 школа - интернат, профтехобразовани 33 училища, 18 юкъера специальни дешара заведени, ши институт. Дешара заведенешка я 210 партийни ужжал комсомольски организацеш. Цу делалча хIамаша хьаьхьокх, берашта кхетам лулгеи дешар хьехнлгей, специалисташ кийчбелга дIахо тоадара парте хьалхашка оттала декхараш толаме кхоачашдара йоккхий торонаш хилар. Цхьабакъда, школашкарен кхыча дешара заведенешкарен дисциплина а дешарах кхетар а малагIча хьал тIа да хьежача гуш да, цу, торонех пайда кIезига эцаш хилар. Шоай торонел эсалагIа болх бу Наурски, МалгIабика, Шаьла районий цхьайолча школаша.

Школашкара, лаккхерен юкъерча специальнии дешара заведенешкара дешар хьехарен кхетам баларен болх тоабанза ярганн партийни комсомольски организацеш, педагогически коллективаш.

Дешар хьехачен кхетам лучен, вузашкен техникумашкен дIаьнара дешаш къестадеча, специалисташ дIа - юха бекъача, стипендеш хьожадеча, производственни практика вIашагIйоллача, студентийн дешархойн вахара салоIама вIаштIехьдоаккхача, дерригача общественни вахаре комсомольски организацей лоархIам лакхбе беза вай.

Республика партийнии комсомольски организацешка дикка беакха болх бу къахьегам дукхабезаргболаш кагирхой хьалкхебара, боахами культурен дегIаккхувлача производстве хьадда декхараш къестадеча уж шоаргIа юкъерова. Хоачача профессех доккхай дергаш уйла дег чу йоссарна новкъостил ду республике вIаштагIъеххача яхьаша — токарий, слесарий, шоферий, ахархой, жа лоргарий профессиональни говзала конкурсаша. ХIанз материални производства дакъе болх беш 18000 совгIа комсомольцаш ва, … кагирхошка … заводий, гIишлошй, колхозий, совхозий производственни коллективаш хинна дикка дакъа хул царех.

… колхозойн къахьегама лакха мах беза парте, правительства, ВЛКСМ ЦК-ас.

Цхьабакъда, КПСС дукха райкомаши горкомаши, ВЛКСМ обком, советски боахамен органаш хIанз а аз къож кагирхой общественна пайдана болча къахьегама юкъеозара дешашка. Республика городашкен районашкен, къаьстта а Урус - Мартана, Шаьла, Нальсарен районашка, кIезига бац кхьанкахьа а болх ца беш ца дешаш бола кагий нахи мехкарийн. Из а дукхача доакъоашка, къаьстта гIишлошъечен транспортнии организацешка, совхозашка, торговле, бытови гIулакхаш деча предприятешка нах ца тоъача хана да.

Кагирхошта новкъостал дахьа доагIаш моллагIа Iомаль а … специальность Iомаяра. Цу гIулакха республике йолаш йолча торонех хIанз укх сахьата пайда кIезига да. Цхьабойнна партийни, советски, боахама кулгалхоша чIоагIа хьена ухийт кагирхой профтехучилищашка, механизаторшн комсаш кхееравни кийчбача училищашка. Къона кадраш … гIулакх къаьста ва латт Грозненски, Нальсарен, Советски районашка.

Цхьайолча партийни комитеташа бокъонца йоакхо ян къонача белхалойн специалистийн кадраш шоай моттигашка соцавра, боахамий кулгалхошкарен профсоюзни организацешкарен доагIаш дизза хьадехаш лерргIа производстевнна, чуйеча моттигий, культурно - бытовой хьалаш вIаштIехьдахара, предприятешка къонача болхлошта кхетам балара гIулакха.

Комсомольски организацеш дукхагIа юкъеуйза эза общественни производства эффективность лакхъяра, керда техника карасвзаран юкъеххулараш беча балха, боахама реформа практически чакхъяккхара, из партен пачхаьлхахени экономически политика чакхйоаккхача комсомола дакъа лацара дукхъалара, хьадда декхар санна а лоархIаш. Коммунисташа цхьаьна социалистически цхьен коммунистически къахьегама тIехьарча боламех, къахьегама овсарле лакхьяр а продукция дикал товар а дукьа, производства резервах пайда дикагIа эцар, ахе шера план ханал хьалха кхоачашъяр дукьа лоаттабеча къовсамо инициатораш хила безам ба комсомольцашш кагирхойи.

Комсомольций предложенешка лаьрхкIа ладугIа дезаш, цар дIаделадаль пайдане гIулакхаш теркалдех хьаллаеш дезаш, дIадоладаль гIулакх чакхдоаккха ховргдолаш уж Iемабе деза я партийни организацеш. Ма могга хеттабе беза кагийча нахьен мехкарийн цIена къахьегам, царех дикагIча гIулакхашца шоаш хьабовзийтараш шайрра лакхерча балхаш тIа хьехабе беза. Вайнига къахьанайолча предприятешкен гIишлошкен, дукхача колхозашка а совхозашка а на ловш хьежабу кагий нахи мехкарийн доккхагIча гIулакхаш тIа, кIезига юкъеуйз уж производственни общественни гIулакхаштен дола деча. Бригадирашта, отделеней управляющешта, фермай заведующешта, мастерашта, прорабашта, смешнйн участкайн начальникашта юкъе кIезига ба ВЛКСМ членашн комсомольски хаьан йолаш бола кагирхой.

«ВЛКСМ 50 шу дизарен кагирхошта коммунистически кхетам балара декхарийн хьакъехьарча» ший сощам тIа, аьлар докладчика ше чакхаваллаш КПСС ЦК-ас белгалдаьккхад, кагирхошта кхетам балар — из вай общество хIанз а дIахо а дегIааххара боккха лоархIам болаш йола, ерригача парте юкъара, ерригача пачхаьлкхен юкъара гIулакх хилар. ХIара партийни организацие, хIара коммунисто дукхьалара декхар — цIаккха а лаьгI ца йолийташ, денна комсомола, коммунизм хьалъечаро шул лоархIам дIахо лакхбара йоакхо елга. Лакхе белгалбьча КПСС ЦК Сощамга хьежжа хIара партийни комитетен юкъьанцарча организацей комсомольски организацей балха боарам дIахо лакхбара, республика кагирхой къахьегам … политически … нар айдара, В. И. Ленин ваьча дийнахьа 100 шу дизарах таргахоаш латтача комсомола юбилейни даха доагIача тайпара цакъадахаре тIайоаль хьадда мероприятеш кийчъяна а чакхъяхаза а яргыц хIара партийни комитетех юкхьанцара организацеш.

Доклад чакхъьиначул тIехьагIа превеш йолаелар. Къамаьл де вэтта хьалха дош лу КПСС Грозненски горкома секретара С. О. Зоевна.

КПСС XXIII съезд хиннячул тIехьагIа, аьлар цо, Грозне партийни организацеш дикка чIоагIагIа теркалду говода комсомольски организацей гIулакхаш, цар балха уйла дукхагIа тIаххийта, кагирхошта идейно - политически кхетам балара дешашка дукхагIа хьежа аьннай из.

Комсомола горкомен райкомийн хоржаш йолча органий составех, юкъьанцара организацеех нийсса ахан хIана бац аьнна бараш, кIаьта ийтта говода кагирхой кулгалхоех 30 процент коммунисташ ба, царех дукхагIа бараш комсомоле хьалкхийнаб. Царна бовзаш дукхабезаш ба кагирхошцара болх, царна юкъе лоархIаши сийдешн ба уж. Городе дикагIчерех цаI а хинна дIаэттай коммуниста Петров Николая кулгалду производственно-товарни контора комсомольски организаци. Цу предприяте кагирхой инициативагIа дIайолийр Ленински комсомола 50 шу дизара сийне доахо социалистически яхь.

КПСС горкомийн райкомийн бюрошка, пленумашка, партийни активна собранешка, юкхьанцарча организацешка даим дувц кагирхошца беча балха дешаш. Кагий нахи мехкарийн къахьегам дукхабезаш хьалкхебар— вай города коммунистий лоархIамегIарча декхарех цаI.

Нов. Зоева дийцар кагирхошца беча балха формаца методаша тайп-тайпара хилар шоай предприятешкарна дукхаезаргйолаш лоархIаргйолаш уж хьалкхебара аьттув кIезига боаккхам ца хилар.

Кхетам балара гIулакхна дика школа а хинна дIаэттай хIара шера вIашагIъехкаш йола лаккерча классашкарча дешарлой комсомольско-кагирхой лагераш. Алхха укх шера республика 13 бохаме къахьегаши салоIаши хинная ийс эзар гарга школьних.

Предприятешка шерагIа эржаш латт ленински юбилейна даха доагIача тайпара накъьадара лелаю социалистически яхь. Ленински комсомола 50 шу дизар къахьегама керлача толамашца белгалдаькха гIерташ ба дукха а дукхагIа бола кагий нахи мехкарийн.

Шоай организацие юбилейна производственни заданеш хинал хьалха кхоачашъяра, продукие дикал товарна, хIамай кхомбари хьурмат дарж дукха, технически прогресс къахьегама толамагIа йола методашн белахан долаш лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахарца накъьаболх говода кагирхой. Цу болама керте эттa йолх КПСС XXIII съезда цIерагIча крекинг-завода, вагоннии локомотивнии депой, химически комбината, Грозненски ремонтно-механически завода, кхыйола кагирхой коллективаш.

Кагирхошца беча бала шара къоначарбоацараш белгалдаккха дIахо. Комсомола юкъара партийнаш дукхагIа хиннбале а, къонача коммунистий керттера дакъа, хIаьта уж кхо эзар гарга а ба, мадарра аьлча, комсомольски организацешка болх беш … Комсомольски кадраш даим … кагийча нахацен мехкарашцен беча балха дукхагIа юкъеуйза безар дика кийчо йолаш, авторитет йолаш бола къона коммунисташ.

Кагирхошца беча балха тIа керттердар — кагий нахи мехкарийн марксистско-ленински мировоззренех кхебар. Из къаьстта лоархIаме да хIанз, социализманен капитализманен юкъера идеологически къовсам ирбенкача хана. Цу дакъе хьаддача лоархIаме я коммунистически мировоззрене лардаш Iомаеш йола юкъара общеобразовательни школа. Кагирхоша шоай общеобразовательни боарам лакхбергбола гIулакх вIашгIехьдаккха гIертаи а дукхха партийни комсомольски организацеш. КIезига хIамаш даьдак комсомольций политически дешар тоадара. Цхьабакъда, комсомольски политически дешара системерча балха боарам тIехьабисаб таханарча дено дIадехарга.

Трибуна тIа я КПСС Грозненски райкома секретарь Т. М. Ахматханов.

Грозненски районе захача 80 эзар сагах, аьлар цо, ниисса ахан совгIа берам 30 шерага кхаччалца ха йола нах ба. Кхе эзар гарга комсомолец ва районий комсомольски организацешка. Тха яц къахьегаш кагий нахи мехкарийн боацаш йола халкъа боахама, культура цхьаккха участок. Ленински васкетий уйланца кагирхой хьалкхебар, коммунизм хьалхъерий гIулакхаши царна лоархIа — эггара лоархIамегIара партийни гIулакх, ерригача партийни организацей, хIара коммуниста эггара ергIена декхар.

Дукха ха йоацаш цу лоархIамеча декма кхетаь парте райкома пленум хилар. Цига вIашагIтехар комсомола кулгалдара опыт, белгалдир кагирхошца беча балха тIара парторганизацей дIахорн декхараш. Къахьегама толамашна накъьаболх района комсомольцаш шоай юбилейна.

ЧIоагIагIа йоаржаьй лаьтта легадара культура лакхъяра комсомольско - кагирхой звенаша, отрядаша лелаю яхь. Цу кхьа юкъехкхай 24 комсомольско-кагирхой звено, хьайбай боахамера йиъ комсомольско-кагирхой коллектив. Хьуцьан кхебеча йоккхий толамаш дакъхаддехан къонача механизаторша. Районе уйла кIезига тIаххийтак кагирхой дешара. Дешара ерригача формаша чулаьцан ших эзар совгIа саг, царех ахалеа совгIа бараш — комсомольцаш.

Нальсарен районийн партийни организаце, аьлар ше къамаьл деш КПСС райкома хьалхарча секретара С. Д. Цалаева, даим кулгалду районни комсомольски организацие вахаран гIулакхаштен.

Боккха лоархIам бу вай комсомолерш партийни ядро чIоагIъяра, кадраш хьахоржалгеи кхеелгеи, царга дIалу оаха организаторски политически балха опыт. Укх шера парте райкома бюро ладийгIар комсомоле райкома … комсомольски … юкъъачарие партийни организаце балха хьакъехьарча отчеташка.

Комсомола болх тоабера къ ерригга решенеш даим партийни организацей парте райкомен тIахьожама кIал я. Цеховой парторганизацешен партгруппашен каст-каста ю вIашагIтеха партийно - комсомольски собранеш. Цу собранешка дувца дешаш кийчдара юкъеуоз комсомольцаш. Кагирхошта кхетам балара чIоагIа йоакхо ю «40 лет Октября» совхоза парткомо (секретарь У. Б. Терлоев), Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюрос (секретарь Н. К. Пашенных).

Кагирхошта кхетам балара дикагIа йола мехьа а цар кIира дешна кхолдина къахьегаме, парте политика чакхйоахача, производственни декхараш кхойчешдеча дакъа лацар. Къаьстта уйла тIайохийт кагирхошта юкъе производственни дисциплина чIоагIъяра. Халкъа боахамо болх беш бола беррига комсомольцаши кагирхойн профессегIа динатIлар яха цIи яккхара лелаеча яхье дакъа лоацаш хинаб.

Укх шера баргI комсомольско-кагирхой бригади вIашагIъеллай района предприятешка, 11 совхозашка. Цар массаже а доккхагIа дола декхарех тIайщад комсомола 50 шу дизарен В. И. Ленин ваьча дийнахьа деия 100 шу дизарни бака боагIача тайпара накъьабахара. Уж декхараш сийлинца кхоачаидеш да.

Укх шера февраль бетта Нальсарен района тIема сийлен моттигашка гIолла говраца поход йир ВЛКСМ 50 шу дизарен В И. Ленин ваьча дийнахьа деия 100 шу дизарен сийна. Поход дIайолаеннача хьалхарча дийнахьа Долакха-Юрта тIом лаьттача моттиге обелиск хьайийллар Советски Iьадал бахьан долаш байнарий сийна. ТIемий, парте, комсомола ветеранашца вIашагIдетталуш моттигаш хул районе.

Района кагирхоша лакхбу шоай идейно-политически, общеобразовательни, культурни боарам. Дукха бараш мехка техникумашкен вузашкен дешаш ба. Шерагаре шерага дукхагIа хул комсомольски политически дешара системе кружокашка дешаш бола кагий нахи мехкарийн. Района кагирхошта дика къахьега хардл совгIа, шоай мукъа ха сакъерламе дIахьа а хов. Каст-каста боагIаш хьаший ба — Нохч-ГIалгIайчен поэташи писателаши.

Комсомоле партийни элнии чIоагIъяро новкъостал даьд комсомольций - производственний дикагIа болча дакъе чотах парте мугIараш шерде. Цхьабакъда, кагирхошца беча балха юкъе хIанз а хилаяшн кхоачамбоацараш да: кагирхоех цхьадола дакъа цхьаннахьа а болх беш дац, хархахьа лелаш, урсаш вIашкадетташ, кхидола мегаргдоаца гIулакхаш леладеш моттигаш нийслу. Цхьаболча кагирхоша инициатива йоацаш бу болх, къахьегамен пачхаьлкхен дисциплина телхаю. Къаьст-къаьстача юкхьанцарча партийни организацеша кулгал эсала ду комсомольски организацешта, Уж а кхидола а кхоачамбоацараш дIададахара тIаерзаьй ерригача районни партийни организацие уйла.

Ше къамаьл деш, Грозненски локомотивни депо парткома секретара В. Н. Ракитске аьлар, 1968 шера 16 октябре торжественни собране тIа а йийца, парте Центральни Комитета даькхийтача письмо тIа дело кагирхоша … ленинад ВЛКСМ 50 шу дизаре … тIанийца хинна декхараш кхоачашдарах.

Тха партийни организаце коммуниста дика кхетаду, аьлар нов. Ракитске, кхувш йоагIача тIехьения коммунистически кхетам балар — партийни балха лоархIамегIара участок хилар. Комсомолерча … буззабенна болча коммунистащта порученеш дукхагIа тела хьож тхо.

Партийни комитето, цеховой партийни бюроша дIадоладаьд партийно - комсомольски собранеш еага.

Депо традици а хинна дIадоладеннал къона тIехье граждански Даймехкен тIемашка дакъа лаьцарашца вIашагIкхетам хуьга. Цкъа санна, дукхха а воскресникаш даьд телевизораш тоалра. Ишта даькхха дике комсомольски «огонекаш» вIашагIйоххарген кхыча мероприятешкен додар. Тха кагирхоша хьинаре дакъа лаьцад турпал вьетнамски халкъа новкъостал деча.

Кхы а дукха да тха кагирхошта карагIдаьнна дика гIулакхаш, хIаьта цу дерригача гIулакхашта керте латтараш коммунисташ а ба. Тха берригача кагирхоех 90 процент совгIа бараш дика дешаш ба лаккерча дешара заведенешка, техникумашка, сайрийнарча школашка.

Кагирхоша толаме болх бара хилазза дергдоаца гIулакх да хIара эIамигача сага дег чу вала ховлга. ХIаьга из де вIаштIехьдаргдац цу гIулакха юкъе лакъе лоацаш хIара коммунист дийча мара. Хьаккхьчай вай кагирхошта кхетам балара хьалхара партийни болхахен кулгалхошкара цIенхаштта жоп деха деза ха. Дош укх тайпара оттадь хиле деза: кхетам бала машац е лац хьо — кулгалко дийр бокъо яц хьа.

Парте Шелани райкомо комсомольски организацешта кулгал мишта ду дийцар ше къамаьл деш КПСС райкома секретара Р. А. Ахматукаевс.

Дукхе ха йоацаш парте райкома пленумо дийцар комсомола ду кулгал тоадара дакъе районий партийни организацена хьалхашка латтача декхарех дола дош. Уж дешаш дийнад ерригача юкъьанцарча партийни организацешка.

Района партийни организацеша дIадоладаьд комсомоле болх беш болча коммунистий информацешкен отчеташкен ладувгIилга. Кулгалдеча болхлоша къонача производственникашта, школай дешархошта хьалхашка докладаш ю, мехка чухьарча а дунен халкъашта юкъерча а вахара лоархIамегIарча событей хьакъехьа информацеш ю, хаттарашта жоаш тоа.

Нов. Ахматукаевс дийцар кагирхошта партен халкъен революционни, тIема, къахьегама традицешкара кхетам телаш хиларах.

Комсомола 50 шу дизарен В. И. Ленин ваьча дийнахьа деия 100 шу дизарен сийна доккхагIа дола социалистически декхараш тIайийцад. Колхозашкарча комсомольско - кагирхой ялх звенос декхар тIаийцад тхьамий, воврий берца, хьажкIий … кхьега йоккхарен ялаяш тIеххоачашъе.

Районе вIашагIъеллай кагирхой агитбригада 30-чен 30-чен шерий комсомольцаша къамаьлаш делга вIаштIехьдоакаш йоаь ветеранийн совет. Районий комсомольски организацие истори яздаьд. Ленеш ешаш долча деношка кагирхошта хьалхашка къамаьлаш ду партен комсомолен ветеранаша, кагирхой сайренаш, диспуташ, книжкаш дешарий конференцеш ю. Клубаш, школийн пастерскеш, спортийни залаш хьалхача хьинаре дакъа лой Малгатерча, Киров-Юртарча, Дарборча, кхыча юрташкарча кагирхоша. Цхьабакъда, парте райкома пленумо белгалдаьккха, комсомола кулгалдеча хIанз а дукха да кхоачамбоацараш. Уйла кIезига тIайохийт къахьегам дукхабезаргболаш кагирхой хьалкхебара, общественна пайдана болча къахьегама уж юкъеозара. Партийни комсомольски организацей эггара хьалхарча аргIанара декхар — кагирхой идейни кхетам лакхбар, классови сакхетам, буржуазии идеологе долча йоалагIча а хIамашца машар хургболца уйла, советски патриотизман пролетарски интернационализман уйла царна дег чу йоссаш.

ВЛКСМ обкома секретара С. А. Кириллова дийцар ВЛКСМ 50 шу дизара республика комсомольцаши кагирхойи халаш мишта боах.

Юбилейна ший совгIаташ кийчдаьд, аьлар цо, республикерча хIара комсомольски организацие. Чакхьиней юбилейна дезаь торжественни собранеш, юбилея сийна лелаьлча хахта итогаш лаь, В. И. Ленин ваьча дийнахьа деия 100 шу дизара даха доагIача тайпара накъьадахара планаш оттаьай.

Ерригсоюзни комсомольски собране дакъа лаьцача республикерча 187 эзар эIамигача саган йоIой КПСС ЦК цIерагIа даьхийтача письмош тIа Коммунистически партена дег тIара баркал оал, дош лу Ленина васкеташта шоаш тешаме хиларах, вай Даьхен деза доазонаш лораде дIаотта кийча хиларах.

Укх шера отчетно-хоржамий собранеш дIайолаеннача хана дукхагIа йолча районий комсомольски организацешка йоккхагIа хулаш йоагIа групповой, цеховой юкхьанцарча комсомольски организацей секретарашта юкъера партийни ядро.

«Комсомола декхар эггара хьалха сенах латт аьлча, из латт, вай беррига кагирхой кIоарггел массе оагIорахьарен марксистско-ленински теории кардерзе Iомабарах», — доккхар Л. И. Брежнева ВЛКСМ ЦК шолагIча пленуме. Из доккхен лоархIамен декхар кхоачашдеча керттера моттиг кхоач комсомольски политически дешара системага. Сета комплектовани ярах, занятеш вIаштIехьъяхарах, пропагандисташ хьахаржарах тийша да кагирхой политически дешара толам балга. Укх шера комсомольски кружокашка бахийта могабьраш керттерча дакъе опыт, дика кийчо йолаш бола пропагандисташ ба. Цхьабакъда, массаньха а дац из мишта. Ведена районе 30 пропагандистах коммунист 13 ба, Советски районе 25 пропагандистах баргI саг мара вац лаккерча юстеяланзе лаккерен образовани йолаш. ГIулакх кхы дикагIа дац Ачхой-Мартана районе. Дика вIаштIехьа ца йоахаш дIайоленнай юкъьанцара занятеш Заводской, Шаьла, Урус-Мартана районий комсомольски организацешка.

Областной комсомольски организацие из состав дешархоех студенташ латт. Цудухьа общественно-экономически дисциплиний занятеш сакъердаманен чулоацам дика болаш чакхъяргйола гIулакх дакза дергдац. Къовбаден шерра дIадоаржадеи мегаргдолаш да общественни профессий факультеташ вIашагIйоххар, Iилман студенчески общественашта студенташ шерра юкъеозар, ВЛКСМ, кагирхой болама дешаш кийчдара уж юкъеозаф.

«ВЛКСМ 50 шу дизарен кагирхошта коммунистически кхетам белара декхарийн хьакъехьарча» КПСС ЦК Сощам тIа йоах: «Партийни комитеташа даим координаци е еза кагирхошта кхетам балара тIахьийха йолча ерригача ведомственни организацей гIулакхашта». Цхьабакъда, дукхача организацешка комсомольций планаш дукхагIча хана клубе е культура Цен, профсоюзни организацие планаша, спортивни организацешна, ДОСААФ-ана юкъаяллаза я.

ХIара предприятие коллективни договораш оттаеча хана кагирхошта хьаштдола хIамаш теркал дергдолча тайпара вIаштIехьдеккха деза гIулакх. ДикагIа да уж къаьстта раздел а яь къовстадича. ЛоархIаме да къонача болхлой общеобразовательни технически боерам лакхбара уттаду приказаши планаши кхоачашъяра тIахьожам лоаттабар.

Пленуме дакъа лаьцараш района коммунистраша комсомольцаштен кагирхоштен кхетам мишта ду дийцар КПСС Советски района хьалхарча секретара А. А. Абдулаева.

Парте райкомо къаьстта теркам тIабохийт комсомольски кадраш юкьанцарча организацешта керте латтарш хьахаржара.

Районни комсомольски организаце вIашагIъеллар тхьамкен воврий бордан кхебу баргI комсомольско-кагирхой звено. ТIайнка декхараш толамца кхоачашду цар. Хьайбаш леладеча болх беш ба дукха кагирхой. Довкъар Iалашдеча а Iаина хьайбай помещенеш кийчеча а дакъа лаьцар 200 совгIа саго. Дика болх бир комсомольски организацей инициативах мангал хьакха хьожабьча кагирхоша а.

Партен комсомолен райкомаша дикка тоадьа кагийча нахан мехкарашен идейно-политически кхетам лулга. Районе болх беш я комсомольски политпросвещение 26 кружок, цига дешаш ва 1100 комсомолецн кагирхой.

Цхьабакъда, аьлар нов. Абдулаева, комсомола кулгалдара дакъе хIанз а цIенхаштта кхоачамбоацараш да. Цхьайолча хана комсомольски собранешка хилараш кхоачамбий Iа партийни активисташ, хIаьта собранеш а комсомольцаша хьинаре дакъа ца лоацаш, лохача боарама чакхъяьд. Партийни организацей цхьайолча секретарашта лертIа йоакхо ца комсомольций, царна новкъостал … кхостал дац. Района комсомольци кIезига йоакхо ю ВЛКСМ обкомо а.

ВЛКСМ Старопромысловски райкома секретара Л. А. Шаровертова дийцар шоай района а республике а комсомольски организацей балха цхьадолча дешах. Района кагирхой комсомола юбилейна мишта вокъаболх дийцар цо, гучадаьлар кхувш боагIараш юкъе беча балхара кхоачамбоацараш.

ЧIоагIа лоархIаме да, аьлар цо, укх тIехьарча шерашка ВЛКСМ райкомийн горкомийн дукхагIйола секретараш парте райкомийн горкомийн бюро цхенайла хоржаш хилар. Из доккха сий а тешам болаш а да, хIаьта керттердар, комсомольски кулгалхошта дика школа я из.

КПСС Гудермесски горкома секретара У. А. Исмаилова белгалаю декхара, района партийни организацеша хIара дешна кулгал ду комсомоле, массаза а кIоаргга а анализ ю кагирхошта кхетам балара балха, гучадаьлча гIалаташ дIадаха комсомольски организацешта новкъостал ду. Комсомола дика кулгал ду локомотивни депо, «Гудермес» мениладычте промысла, «Октябра 40 шу» совхоза, «Степной» совхоза, кхыча а юкъьанцарча партийни организацешна.

«Комсомола юбилейна — даха ца доагIара накъьагIоргда» яхача декхар укх шера социалистически къьйовржайя комсомольцаши кагирхоша. Эзар совгIа къона болхлой коллектив ва коммунистически къахьегама тIехьарча боламе дакъа лоацаш, 300 сага «коммунистически къахьегама ударник» сийлен цIи еннай. 1200 къона болхло ва ший профессех дикагIа эр яхе цIи яккхара яхье лаьцна.

Города комсомольцашен кагирхошен хьинаре дакъа лаьцар спортивни зал хьалъеча. Из удорни комсомольски гIишло комсомола юбилейни хьатIакхоачам йистерга.

Коммунистически кхетам балара Iилман лард а массаза а дийна беле марксизма-ленинизма хьехам. ДIадаьхача шера партийни комсомольски просвещение системе дешаш хилар 2400 комсомолеши кагирхой. Партийни организацешна кагирхошта пропагандисташа хьожабер шоай эггара дикагIбола новкъостий.

Гудермес — дукхача къамех вах бола город. Районе бах 24 къамех бола нах, цудухьа партийни комсомольски организацеша чIоагIа теркам тIабохийт интернациональни кхетам балара.

Межкадъттан химически промышленноста болхлой профсоюза обкома председателя В. И. Зубкова дийцар къонача болхлошта кхетам балара, царна эшшача тайпара производственни бытовой хьалаш хилийтара дакъе предприятий заводской комитетей профсоюза обкомех долар хIамах.

ДукхагIа йолча заводской комитеташа ВЛКСМ комитеташца цхьана даим терко ю кагирхошта идейно-политически кхетам балара, болхлочун сий лакха лоаттадеш, шоаш бола бу предприяти лоархIам, коллективна а общественна хьалхара бехкеенахам кхетабеш а уж кхебара. Комсомола комитеташа дIа мел доладаь дийнар хьалнана новкъостал ду клубай, библиотекаш советий правленешта культурно-массови балха йолча цехова комиссешка, заводской коллектива кхетам лучa дакъа лоацаш ерригача общественни организацешка нийса гIулакхаш леладе а бувзамаш лоаттаде а гIерт заводской комитеташ.

Обкомой профсоюза комитеташна кIезига бокх баьбан кхувш боагIарий къахьегамах дола законодательство телха ца дийтара тIаберзабаь хила, унахцIеной заина бола, йоагIача хана тIах, бийсан, салоIача деношка кхувш боагIарашка болх ма байта гIертаи. Вакъда, цхьайолча профсоюзни комсомольски организацеша эсала лелаеду кагирхошта кхетам лулга, производстве керда балха баьхкараш коллективе общественни вахара юкъеозаш, деша а салаIа а царна эша хьалаш хилийташ. Из бахьан долаш къона болхлой производстве дIачIоагIлаш, цар къахьегамен производственни дисциплина телхаю.

Пленуме хиннараша воза а кхетам ладийгIар Каргалински юкъерча школа дешара дакъа заведующие П. А. Тен… дакъа къамаьлага. Цо дийцар школа партийни организаце комсомола кулгалдара Iоаьча опытах. Балха планаш уттаеча дакъа лоац коммунисташа, хьехархоша, вожатеша, комсомольцаша, дешархоша. Ишта торе хул сакъердаме мероприятеш уттаэ, общественни балха юкъеххул дукхха а дешархой.

Нов. Тенеще дийцар кхувш боагIачарна военно-патриотически кхетам балара опытах. Партийни комсомольски организацей инициативах станице хьадийлад фронте боабьча юртхошта оттадаь памятник. Из памятник хьалелаш гулбелар станице мел барем хIана бен хьанаьна.

Оратора дийцар нахаршта общественни Iилман дукхагIа дезаделийтара а уж кIоаргагIа Iомадора а деча.

Ше къамаьл деш республика Министрий Совета председателя заместитель В. Д. Сухина аьлар Нохч-ГIалгIайче комсомольций доккха эсар да, аьнна. Царех ахалел совгIа бийраш промышленносте болх беш ба. Из дика да. Цхьабакъда, вон да нахха гIулакх деча сфере комсомольцаш геттара а кIезига хилар. ХIана къаьстта теркам тIабахийтаб юрташка бахача наха бытовой гIулакхаш делга тоадара. Хьалъеш латт бытовой гIулакхаш ду керда предприятеш, хIаьта квалифицированни кадраш тоъаш яц. Специалисташ кийчбара курсаш вIашагIйоха еза, цига деша бахийта беза комсомольцаши кагирхойи. Уж бытовой гIулакхаш дена дIачIоагIбара царна мел эшараш хилийта деза. Лакхъе еза болхлой квалификаци, алапа, тоаде деза бытовой хьалаш.

Нов. Сухина лаьрххIа теркам тIабахийтар кагирхошта юкъе бу кхетамин болх тоабара. Кагирхоша парте, революце, комсомола, къахьегама ветеранаш вIашагIбетталургболча гIулакх вIаштIехьдаьккха дака партийни организацешна.

«СЕРДАЛО»
ШолгIа оагI. 26 октябрь, 1968 шу.

ХЬОЦА НИЙСБУ ӨАХА ТХОАЙ ХІАРА ГІА, ПАРТИ

ТОРЖЕСТВЕННИ ПЛЕНУМЕРА

Сайрийна пхи сахьат даьлна за. Гьанна дІахьоьдаш ек оркестр, кагирхой плеон, тІаьа аьнна хьалйнаш В. И. Ленина цІерагІча культура Дворца хьалхашка ухла майда, сатийна латт вай баьччэ Ленина памятника юхе сийлен карауле этта пионераш.

ВЛКСМ 50 шу дизара хетальча торжественни пленуме гуллуш бар «Заводской района кагирхой — мехкдаьттахой, химикаш, дешархой, студенташ; партийнин, советскин белхалой, комсомола ветеранаш.

Эттара хьалха В. И. Ленина памятника юхе митинг хул. Из хьелл 1919 шера комсомольца, Дальневосточни партизански болама доакъашхочо нов. Черняева. Кагирхой, комсомола ветеранаш дезача цІейца — ВЛКСМ 50 шу дизарца декъала буьц цо. Цул тІехьагІа 1918—1920 шерашка ший ноахаленга кхьвчача хилонех, цу ханарча комсомольцийн деналерча гІулакхех, хІанзарбарий уралерча вахарах дуьц. Къонабарий цІерагІа митинге къамаьл ду крекинг - завода оператора тІонча Евстеева Валентинас. ВЛКСМ 50 шу дизара сийна тІанйца деккараш завода кагирхоша ханал хьалха кхоачашдаь хиларах рапорт ду цо. Цул тІехьагІа Заводской района комсомольцийн кагирхойн цІерагІа КПСС ЦК дахьийта письмо тІаьц кагирхоша. Митинг чакхйоалаш В. И. Ленина памятника юхе зизаш дохи.

Митинг чакхъаьлча берригаш культура Дворца актови зале болх.

ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь торжественни пленум хьелл комсомола Заводской района хьалхарча секретара нов. Малеева. КПСС ЦК Политбюро сийлен Президиуме харжа доакхашхоша.

ВЛКСМ 50 шу дизара сийна тІанйца деккараш Заводской района комсомольцашен кагирхошен кхоачашдарах трибуна тІара партега рапорт ду нов. Малева.

Юбилейни шера Іалальмате дика гІулакхаш наравІдальинад къонача заводчакашта. Дьхенна 38720 сом пайда а луш 311 рационализаторски предложени балха юкъейихьай. Комсомольцаши кагирхойн юкъе а болаш 4533138 киловатт-сахьат электроэнерги кхоьлй районе, 7406 тонн мехкдаьтта продукташ кхоьлй, 12370 тонн тиша аьшк гуддаьд. Района предприятешка 384 комсомольско - кагирхой коллективаш а болх беш. Царех адакел дукхагІьараша коммунистически къахьегама цІи еннай, 794 комсомолец «Коммунистически къахьегама ударник» ца. Хьалха латтача комсомольско-кагирхой бригадаша хІанзале 1969 шера чотах къахьег.

ВЛКСМ 50 шу дизара сийленца накъадаха эттара хьалха социалистически ахь дІайолальрам ба Заводской района комсомольцаш. ТІайица деккарам сийленца кхоачашдарах рапорт ду цар тахан. ВЛКСМ юбилея дика къахьегама совгІаташ кийчдаьд химкомбината, Новогрозненски мехкдаьтта чаккдоахача завода, крекинг-завода, производственно - товарни контора, «Грознефтехимстрой» треста № 9 йолча гІишлой-монтажни управлене, иштта кхыча предприятей комсомольцашен кагирхошеи. КарагІдьинатох кхоачамбеш самал яц советски кагирхой. Шоай дІей хьатІаккхочаш латтача деношка В. И. Ленин вьь 100 шу дизара накъадолхаш, химически комбината комсомольцаша керда болам боаржабаьб, «Ленински къахьегама вахта ударник» яха цІи лелае бокъо яккхара социалистически яхь дІайолаьй. КПСС XXIII съезда цІерагІча заводеи № 10 йолча профессионально - технически училищаш комсомольцаша «Ильича васкетаьта тешаме да тхо» яхача девизах республика ерригача комсомольски организацешка хьажар хкийкаде аьнна предложени еннай.

Кагийча нахеи мехкарашеи дика къахьег, деш, общественни балхаш ду. ХІара шоллагІвар сайрийнарча школе, вузе а техникуме деша вагІа. Комсомольски просвещене системи гІашагІаьллай районе. «Вай Ленински комсомол», «Партех лаьца йола беседаш» «Эхь-эздела йола беседаш», «Производственни коллективах лаьца беседаш», иштта кхы дукха тайпа кагирхой кружокаш я болх беш.

Тоабаьб ший болх лекторски группа а. Кагирхой темах лаьца 93 лекци йийшай цул доакъашхоша.

Деша багІача кагирхой йоккха отряд я районе. 94,5 процентага кхачалца шоай успеваемость лакхъяьй комсомольцаша - дешархоша.

Ерригроссийски тІема сийлен походе района эзар комсомольца дакъа лаьцад. Школашка бархІ музей хьайиллай. Къонача лераш техкараша «Смена—сменага» йоагІа яхача яхье дакъа лоац, партийнин комсомольскин организацей летописаш уттаю. Комсомольско-кагирхой лагерашка беча балха хІанзле белггала опыт Іоалай кагирхоша, № 6 йолча школа комсомольцаша дика дешарах, общественни мероприятешка хьинаре дакъа лацарах ВЛКСМ обкома карара кара тела байрах еннай.

Иштта дика толамаш даьхад района кагирхоша Ленински комсомола 50 шу дизара сийна спартакиаде. Ерриа призови моттигаш царга д.

10 эзар комсомольцех 8 эзар физкультурник ва. Виъ спорта мастер, 15 кандидат, 155 хьалхарча разряда, 250 шоллагІча разряда спортсменаш, 1670 «ГЗР» значкисташ хкебаьб районе юбилейни шера.

Районни партийни организаце коммунисташтен КПСС Центральни Комитетан дош делар комсомольцаша моллагІа задани кхоачашъе шоаш кийча хиларах.

Коммунистически партега хинача рапорта жоп луш къамаьл ду КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара нов. Лапинас. Кагирхой коммунистически хьетам болаш кхебечарга комсомола доархІамах, Ленин вьь 100 шу дизара накъадаха кийча храх дуьц цо.

Заводской района комсомольцашкеи кагирхошкеи ВЛКСМ обкома цІерагІа моарша а хоаттар къамаьл дир ВЛКСМ обкома секретара нов. Керимова.

Пленуме къамаьлаш дир ВЛКСМ Грозненски горкома секретара нов. Матюшинас, ВЛКСМ XV съезда делегата нов. Рубакова, химкомбината лаборантка нов. Терновас, № 20 йолча школа комсомола комитета секретара Будов Леонида.

Цул тІехьагІа юбилейни шера комсомоле хьанйцараьта комсомольски билеташ лу, юбилейни дезача деношка дІаййцараьта юкъе ба болхлой, дешархой, мехкдаьттахой.

Пленуме къамаьл дир комсомола ветерана, В. И. Ленина часовой хинача М. А. Климова. Баьчча шийна бІаргаьораех, цунах шийна дагадоагІараш дийцар цо.

Пленум чакхйоалаш латтаи юбилейни шера къьестта белгалбаьнача комсомольцаштен кагирхоштен ВЛКСМ обкома грамоташ елар.

Пленум чакхъаьлча Ленина цІерагІча культура Дворца художественни самодеятельность концертага хьажар кагирхой.

С. ШАДИЕВ.

Сийленца дІахьо Ленински къахьегама вахта ЦРМЗ «Грозэнерго» газосварщика коммуниста Донской Федора. Шийна тІабилла болх хаъалехьа диеси кхоачашбеш из хилар дахи эттара чолханегІен бех. кхоачашбеш боло задание тоъ коммуниста.

В. И. Ленин вьь 100 шу дизара сийна задание тІехкхоачашъеш къахьега дош деннад коммуниста. ХІьэта из гІулакхаца бакъ а ду цо. Ден нормаш 130—135 процент кхоачашъю газосварщика.

СУРТА ТІА: газосварщик Ф. Донской. В. Дзеска сурт.

КОМСОМОЛА ВЕТЕРАНИЙ СИЙНА

Беррегача мехка санна вай республике а сиинарлдйнахь дІайолалинай ВЛКСМ 50 шу дизара хеталаьча хІирай юбилейни торжествеш. Революци йоаккхача, Дай-мехкеи гражданский тІемашка, социализм хьальеча дакъа лоацам хиннарий ерригача воахалий сий ду ди дар самар ди.

Революце баьчча В. И. Ленин хоанта боарам боацаш везаш хилар ваь цІаьхха вьдагейтар шу дийнахь республика комсомольцашка. ГуйрийнІ 11 сахьат даьлча В. И. Ленина цІерагІча культура Дворца хьхорча баьчча памятника юхе гулбеннабар Грозненски № 50 йолча интернат школа дешархой. Укхаза торжественни сбор яр цар. Даим Дьхенни шу тІахьа хила деш делар цига бераша.

Вай республикерча ерригача В. И. Ленина памятникашта юхе сийлен карауле латтар самардийнахь кагирхой. Павла Мусорова цІерагІча майдане дукха зизаш а дахьаш баьхкабар комсомольцаш. Грозненски гарнизона цхьан подразделене а баьхка цигарча майрача бІухочов — комсомольца Рустамов Турсуна оттадаьча памятника юхе гулбеннабар кагирхой вишлан, дешархой. Турсун веннав массех шу хьалха, ший командира дулахочо техаш хиннача топь дуьхьал а этта. Даим хьаргъяь цуи цІи маьха дегаш да.

Эпсарий ШІагІа гул а бенна дездир шоай цІей Грозненски № 12 йолча школа дешархоша. Комсомола ветеранашца М. И. Хайбагульговца, Н. С. Сергеевца, Н. Н. Шангинца, къычарца вІашагІккхийтар цига дешархой. Шоашта йицлургйоацача событех дийцар царна комсомола ветеранаша.

Гереде меттел республика ерригача районашка а дездир самара ди. МалгІабике района Вознесенская станица Кавказ бахьан долаш латтача хьоясаме тІема задани кхоачашъеш веннача пионера - разведчика Мордвинов Володяйка оттадаьча памятника юхе гулбеннабар дукха нах. Къонача турпала деналаш кийнейн дийцар цига СийлахЬ-боккхача тІема ветеранаша.

Сунженски района Нестеровски станица школе В. И. Ленина скульптурни памятника юхе гулбеннабар кагирхой.

Республика ерригача районашкара пионераша комсомольцашин хилар партеи комсомолея ветеранаш болча баьхка. Царна зизаш, поздравленеш, комсомола хетальча торжественни сайренашка приглашенеш йихьар дешархоша.

Из ди дукхача хана дицлургдоацаш дегашка чудижар комсомольцашта.

А. АЗИНА.

ЮБИЛЕЙГАРА ЮБИЛЕЙГА

ВЛКСМ 50 шу дизара сийна социалистически яхь йоарьлаьча хана республика комсомольски организацеша кагирхошта къахьегам безабалийтара беча балха практика дукха керда формаш чІоагІъенний. Царех я шера заданеш ханал хьалха—юбилей хьатІаккхачалехьа кхоачашъяра комсомольско - кагирхой бригадаша лелаю яхь, профессеех лаьца ейн йола конкурсаш, къахьегама эстафеташ.

Республике толаме чакхъьлдар токарий, фрезеровщикий, слесарий, ахархой, жа лоргарий, кхыча профессеех болча къонача производственникий конкурсаш.

Республика къонача производственникаша хьинаре дакъа лаьцар кагирхой технически говзала Ерригсоюзни хьажаре. Цига дакъа лаьцар кхо эзар совгІа рационализаторски предложени еннача виъ эзар къонача болхлочох специалистон. ЦаІн ахи эзар хІана яц аьнна йола кагирхой предложенеш производствана юкъе а йихьа 1 миллион совгІча сома маьха экономически эффект яххаа йиш хилар.

Республика комсомольцашен кагирхошен В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дизара сийна лелаеча социалистически яхьа ший тайпара, этал санна лоархІ шоай юбилей, цудухьа уж ма могга дизарІа, болх беа гІерт. Цудухьа да «ВЛКСМ 50 шу дизара — 50 ударни ди» аьна девиз а йолаш яхь вІашагІйоллийта кхайкадаьча «Красный молот» завода № 2 йолча цеха а Гудермеса района «Кавказ» колхозерча Арсамбиеи ЯрагІе комсомольско - кагирхой бригада а башха - дика инициатива вай республика шерра хьаллацар. Юбилей хьатІаккхача дисараш массехи ди мара дац, цудухьа дукхача комсомольски организацеша керда лостамаш белгалду шоай балха тІа. Укх деношка ерригача республиках теш хилар КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча Грозненски крекинг-завода комсомольцашен кагирхошен керда дІайолалаьча башха - дикача инициатива. Завода комсомольски организаце В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дизара сийна тІахьехам баьб «Ленина васкетаьта тешаме да» яхаш девиз а йолаш республика юкъа хьанцарча комсомольски организацешка ленински хьажар чакхдаккха. Шоай деккарашка къонача мехкдаьттевьтарча чакхдоахарашa лаьрхІад завода кагирхойн мехкарийк В. И. Ленина васкет даьчча тайпара болх бе, дема, баха гІерта, Ильича юбилей хьатІаккхочаш хІаране шийгара къахьегама совгІат кийчде.

Ленински юбилейна кийчо еча кагирхоша хьинаре дакъа лоацилга Іалашдара ида шера плана заданеш, ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхь йоарьлаьй комсомольцаша «тІехьалусаш цхьацха а ма хилва» яхаш болх бу.

В. И. Ленинах йола материалаш документаш Іомаде, организаторски массово-политически болх теабе, «Комсомола III съезде В. И. Ленина даь къамаьл» яхача темах лаьца творчески конференци чакхъяккха лаьрхІад. Завода комсомольцаша деккхар тІайийнах Ленински дешараш, субботникаш вІашагІйоккха, Ленински уголокаши выставкаши кийчъе.

Цу инициатива къахьех, Ленина цІи вай кагирхошта мел еза а. Ленински юбилея сийна республика кагирхоша хІаране къаьст-къаьста деккхар тІайийцад. Грозненски химкомбината кагирхоша чІоагІа къамьацар «Ленински къахьегама вахта ударник» яха цІи яккхар дуьхьал шагІйолла вьнна № 130 йолча цеха аппаратчика Вуваненко Анатоле даькхайкарал. Ше къахьегама вахте латтача юкъа доккхагІа дола деккараш тІайийцал Анатоле: пятилетка ханал хьалха кхоачашъе, школа йистекхъ а дешир дІахо дахьа а, професси Іомалра къонача новкъостал де, кхыдараш.

В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дуза хиларца дувзаденна республика комсомольски организацеша бокка лоархІай бу Ильича произведенеши цунах дола литературеи Іомадара а царна пропаганда яра а. Цу гІулакха дикха дакха кхоач комсомольски политически дешара системага.

Укх шера республике дукхагІа хургба В. И. Ленина биографи Іомаю кружокаш. Цу тайпарча кружокий дешара планашта юкъе доагІа: В. И. Ленина вахари гІулакхаши Іомадегга; Ленински теори комсомольски организацей хавдача гІулакхашна юкъага. ДукхагІа икъекхуларгья Ленински урокаш. Цар программа тоалу юртарча кагирхошта лаьрхІа тематика белгальяра чотах.

Сунженски района, Грозне, кхыча комсомольски организацешка ленински школаш вІашагІъехкай. Цар программа тІа оттаду ленински балхаш В. И. Ленина мехка политически вахара дакъе, доал дара дакъе, керда саг хьалкхевча кагирхошъ дакъа лацара дешашка кагирхошта хьалхашка уттадаьча деккарашка дувзаш Іомадеге. Ленински теори хІоаргта Іомадра новкъостал ду ленински кагирхой дешарашна.

В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дуза ха пхаьна вийслз 1970 шера городе Ульяновске дІайолалургйолча советски халкъа революционни, тІема, къахьегама сийлен моттигашка гІолла дьча походашка котбаьннарий Ерригсоюзни слета еча кийчоица. Республика къона патриоташ хиннача моттигашка памятникаши обелискаши дегІад, 270 музейи, тІема сийлен цІаи кийчдаьд. Комсомола юбилейни шера хьалаттай «Красный молот» заводеи Серноводски юртбахана техникумеи комсомольцаша, кагирхоша вай наргІато бахьан долаш шоай сийлен дІаденнарий сийна егІа цу обелиск.

Ленински юбилейна кийчо яра хьакъехьа КПСС ЦК-ас баьча сомаме республика комсомольски организацей де мел деаш дола хІема чулоацаш йола хьаьда план еннай. Цу сомамна лузаденна болхача бехктоахаме балх бе безаш я республика комсомол. ХІьэта республика комсомольски организацешта яха цхьаьхха дии цаш дийна латта, революционни уйлаш, революционни гІулакхий, революционни къонахчада хьаст — дахиням Іомалрали дІайоаийтаралитсийлехьо а долаш денн.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ обкома комсомольски организацей отдела заведующи.

ПАМЯТНИ БАЙРАКХАШ— ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШТА

Нохч-ГІалгІайчен бІьшь комсомольски организацеши кагирхой коллективашин хиннай Ленински комсомола 50 шу дизара сийна йоалаенна яхье дакъа лоацаш. Шоай деррига низам тІадахкийтад къонача мехкдаьттахошен химикашен, транспортникаша а гІишлошъераша а, механизатораш кхаш леладераш ВЛКСМ юбилей къахьегамен общественни балха тІен керда толамаш дахара.

Юбилея сийна къахьегама вахте а этта къаьстта хьинар айденна къахьийгар Грозненски, химически комбината — Нохч-ГІалгІайчен йоккхача хими флагмана — комсомольцашен кагирхошен.

ХІьэта цар толамаш вІаннга дац. ВІаштта ахх шера СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен, мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьтта химически промышленноста Министерства а мехкдаьттахой профсоюза ЦК а карара кара тела Ше байракхаш тезарца белгалдаьхад химически комбината коллектива производственни гІулакхаш. СийлахЬ-боккхача Октябра 50 шу дуза ди хьатІаьотташ дани лелае министерстваи мехкдаьттахой профсоюза ЦК-ан памятни Ше байракх елар химикашта. Комсомольцаша кадрови боххлошца цхьана, де а доагІаш, доккхал ду, шоай цеха коллектива мехкаэтара дукхагІа колоннашкара спирт даккхарах, 17-18 цехо 1969 шера деларейолча ГОСТагІа фенол доаккхилга карадерзаьь а дунех тІа дикагІа йолча образецех дола фенол доаккхаш а хиларах, 133-135, 130, 131, 132 цехаша лоаццача ханашка керда производственни мощносташ караерзаьь хиларах.

ГІадвугаш да 1969 шера коллектива дакха толамаш а. Укх шера ийс бетта продукцега аь реализаци [illegible] ха цу хайна аьчукца нийсдоа 103,2 процент хилар, [illegible] — 106,4 [illegible] — 102,9 процент, полиэтилена [illegible] — 104,6 процент.

Къахьегама овсарле [illegible] процент лаккхъевнай, вьлаш совгІа 1040 эзар сом хиннаб.

Комсомольцаша-химикаша хьинаре дакъа лоац предприяте боахамеи политически вахара, цуина юкъсоз Союзе болца кагирхой. ХІара шоллагІа вола комсомолец вузе, техникуме, школе дешаш ва.

Комбинате 500 совгІа къона производственник ва 2—3 балха моттиге этта бокъо йолаш, хІьэта цо новкъостал ду къахьегама овсарле лакхъяра, тІайийна социалистически деккараш толаме кхоачашдара.

ВЛКСМ юбилей тІаккхоачаш комсомола комитето профсоюза завкомаца цхьана итоагаш лаьй «производстве культура лакха йола цеха, еликагІа вола къона болхло» яха цІи яккхар духьа лелаьлча яхьа. Цеханта юкъе хьалара моттиг яьхал № 16 йолчеи центральни ремонтно-механически мехахьа. Профессеш [illegible] болхлой лаьрхІий аппаратчик Федорова Ниная 16-ча цехара лаборантка Банникова Лидия, слесарь-кипоовец Аброським Николай.

Коллектива [illegible] къахьеганеи политически хьинарах, пайда а эцаш, комсомола комитета яхь [illegible] «Ленински къахьегама вахта ударник» яха цІи яккхар духьа. Кагийча нахеи мехкарашеи, шоаш цу яхьа юкъеболлаш, шоашта къаьст-къаьста деккараш тІаэц, цар тІа-хоадамболлаш яц В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дизара сийна дергайна хІайаш.

Укх деношка ВЛКСМ областной комитета бюрос итогаш йир Ленински комсомола 50 шу дизара лаха доагІача тайпара накъадахар духьа лелаьча социалистически яхьа. Яхье котбаьннарашта юкъе эттара хьалха цІи яьккхай Грозненски химически комбината комсомольски организаце, ВЛКСМ обкома памятни Ше байракх хьожаьлй цунна.

Укх деношка химикий культура Дворецe чІоагІа дезаш совгІаташ дийлар яхье котбаьннарашта. ВЛКСМ обкома памятни Ше байракх [illegible] дІаелир комсомола обкома секретара С. Керимова. Цу котбаьннараш деккхача совгІаташ дьхъаьла а бийца, тІахьийхар къахьегамеи общественни балха тІен карагІдьенна толамаш В. И. Ленин вьча дийнахьа денз 100 шу дизара даха доагІача тайпара накъагІергдолаш дебаяра.

Котбаьннарий делаха совгІат махкйна дуьне хиннаш болча болхлар 20-ча шерий комсомольцаш вегасера инарал-майор М. П. Поцкон А. Г. Берестовский. Цар кагирхой тІахьийхар комсомола традицеш ейлелаяра, массадолча хІаманца Ленина а Коммунистически парте а гІулакха тешаме хилара.

Ленински комсомола 50 шу дизара сийна лелаьча социалистически яхье котбаьннарг лаьрхІа ВЛКСМ обкома бюрос иштта производственно-товарни контора, КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча крекинг-завода, «Красный молот» завода, хІанаш тегача производственни объединене, «Электроинструмент» яхача Назрановски завода, Науровски района Ленина цІерагІча колхоза, Гудермески района «40 лет Октября» яхача колхоза. Кхыйола комсомольски организацеш а — ерригаш а 15 организаци. Царна а иштта ВЛКСМ обкома памятни Ше-байракхаш хьажаьй.

ЯКУТСК. Хьакъьльйнай кхо бІь совгІа километр йоахе Таас—Тумус—Якутск яха газопровод. Усть-Вилюйскера Якутскей цунна юхе ядача нах бахача моттигашкеи доагор дІадихьад цу магистрале.

СУРТА ТІА: дикагІвола электросварщик Гудза Николай.
В. Тетерина сурт.
ТАСС фотохроника.

КОМСОМОЛА ЮБИЛЕЯ СИЙНА

ВЛКСМ 50 шу дизара сийна хетаь яр селхан Ленина цІерагІча пионерий Дворецe хинна комсомола Ленински райкома торжественни пленум.

Юбилейни шера района комсомольцаштен кагирхоштен карагІдьначи дикача гІулакхех хьалхака латтача деккарех лаьца доклад йир ВЛКСМ Ленински райкома хьалхарча секретара нов. П. Подлебенне.

Парте райкома цІерагІа гулбеннараша даьъеле бувцеш лоаша къамаьл дир КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара нов. В. И. Медведева.

Пленума трибуна тІара 20 шерий комсомольцаша Н. Олейникова, И. Сергеева комсомольцашин кагирхойн тІахьийхар «ленински хьинапе деша а къахьега а».

ВЛКСМ 50 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье комсомольцаштен кагирхоштен карагІдьенача дикача гІулакхех дийцар «Красный молот» завода ВЛКСМ комитета секретара В. Писарева, Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен педагогически института комсомольски организаце секретара Х. Дикаева.

Пленум чакхйоалаш комсомольцийн кагирхойн йоккхача группана елар Ираеший Сийлен грамоташ.

М. СУРХОЕВ.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Дика мах а бе хьинйцар пачхьалкхен комиссес «Грозпромстрой» треста № 2 йолча гІишлош-монтажни управлене коллектива Ивановс городке хьадаь 94 квартирин цІа. Ф. Марченко, С. Черепни, И. Чешева карта латтача бригадаша их а йоаржаь ханал итт ди хьалха кхоачашдир шоай дош.

Наьстта дика къахьег хІоакха гІишлошъераш. Нох чубика цІенош хьадара шера план кхоачашъай кхолагІа новкъостал чакхйоллаш. Ер шу чакхдалалехье хьинар даьча коллективо лоархІ города къахьегамхошта бІаьш квадратни метраш ихы а дІайпа.

М. АУШЕВ.

ЛЕКТОРИЙ-ЭКОНОМИСТИЙ СЕМИНАР

Укх деношка «Боахам дегІабарах йола Ленински принципаш уж вахара юкъейоалларах» яхача темах хинна денна семинар хилар Нохч-ГІалгІай республикански «Знание» общества организаце правлене.

«СССР боахам дегІабара керттера экономически проблемаш», Халкъа боахама ерриге эконош йиззача боахама расчета тІа яхар— цар луш бола пайда совбаккхара керттера хьалаш» яха лекцеш йийшар экономически Іилмай кандидата С. П. Варламова.

«Халкъа боахама экономически реформа юкъейоалар» яха лекци йийшар КПСС обкома промышленно-транспортни отдела заведующе Н. Я. Правенько.

Грозненски района «1 Май» цІерагІча колхозе боахама расчет яра опытах лаьца дийцар цу колхоза председатела В. С. Вьючне.

Семинар чакхйоаллаш республике экономически пропаганда вІашагІйоларах опыт дІай-кьай йийцар цун доакъашхоша.

И. МАМИЛОВ,
«Знание» общества правлено [illegible]т.

Реакце планаш юкъагІийсар

СОФИЯ, 24 октябрь. (ТАСС). «Тха общественносто, дерригача болгарски халкъо чІоагІа ръза хилла могаду советско-чехословацки договор, из вежарашха долча мехкаш-та юкъера интернациональни бувза-маш марксизма-ленинизма ларда тІа чІоагІбарга бодача новкъа гІоала баьккха Іальмате лоархІаме гІа ганна, машара, доаттагІала, социа-лизма гІулакха юкъе лаьца дакъа санна а лоархІаш» — язду тахан «Работническо дело» яхача болгарски газето. «Цу документа уйла тІа-йохийташ хилар, — язду газето, — кхетадеш да. Ховш да, укх тІехьарча бетташка Чехословакера со-бытеш, белгала аьлча империализма чухьара реакции из мехк социалистически содружествах дІакъоастабе гІертар, юкъагІдиселга. Уж юкъагІийсар Советски Союзой Варшавски Договора юкъерча вокх йиь пачча-хьалкхенои чакхдаьха эффективни гІулакхаш бахьан долаш, цар чехословацки халкъа даь интернационални новкъостал бахьан долаш.

Цхе союзни мехка гІулакхаш къоабалдаьл хабарагІа а лоацаш, империализмана духьала къовсач доаттабеш мел волчо, моттийта я ца доахаш, цІенача дег тІара наргІатони къамаш кхычарех тий-ша хІама ца хилийтарен гадоахара-раша, контрреволюце зуламе уйлаш шиьра біаргагуш барда.

Газето, белгалдоакх, советско-чехословацки договоро «Социализм кІезиг-кІезига йоакхаш вІашагІъ-якхха» дага хинначи низай гІоарал якха дага хинначи низай тІоарал хиларе а Догодоаца доркал хьоаь хилар а Дого-вора кулгаш ялдарца дунен халкъашта юкъерча реакце планаштен лийрхІарлитен хІалекьеш хІама тэ-ха хилар а.

ПАНАМЕ НАХ ЛУВЦАР

ГАВАНА, 24 октябрь. (ТАСС). Кхоана 12-гІа октябрь да яхаш тхов-сара ть переворот хиначул тІехьа-гІа мехко тІема диктатура оттаьча панамски полковникаш шерра на-ступлени йолаьй кердача Іаьдала раьш мел боанараште духьала. Цхьатарра нах лувцаш латт дІаньах-кхача президента Арнульфо Ариаса, цун правительствии администрацех членаш хинараште тІехьалаттарех, прогрессивни общественни деятелаш-та юкъера. Ариас ше «шийг гІулакха дела саг» санна американски тІема самолетаца наха хІинз Вашингтоне ва.

Пресса Латина яхача агентства корреспондента бечa хоамагІа, Ариаса гаргалдатта духхабараш набахта бехкаб. «Шоай мукъагІа» дІабохийтаргболаш ба уж лоьллахарча Никарагуа.

Чиста къаьстта дира ю демократически уйлаш йолаш болча кепайоа-кон, радио, телевидене балхлошта юкъе. Царех дукхахбараш лийца чу-бехкаб. ХьалхагІа а санна дІакъайла латт керттерча столични газетий редакцеш, боах беш яц духкха радиостанцеш.

Къамаш гвардецара салтий мел хьалхагІа а санна г. Панама улицашка бІарг кхоабаш.

Доазол дехьара

МАШАРЕИ СОЦИАЛИЗМАИ ДУХЬА

БЕРЛИН, 24 октябрь. (ТАСС). Селхан укхаза кепатеха араьк-кхай СЕПГ ЦК Политбюро члена, ЦК секретара, Г. Грюнеберга СЕПГ ЦК 9-ча пленуме ЯЬ СЕПГ ЦК Политбюро доклад.

СЕПГ ЦК Политбюроси секретариатон отчетни юкъагІа чІоагІа уйла тІаахийтай ГДР масса оагІорахьара чІоагІъара, аьлар докладчика. Цунца дувзаденна цо белгалдаьхар халкъа боахам дегІаккхувлача республико даьха толамаш а 1971—1975 шерий перспективни план ГДР-е дегІаена социализма общественни система хьалъяра бокхача лоархІаме хилар а.

Доклада тІа хьахьокх ГДР-о Советски Союзаци ВІашн Экономически Новкъостал дара Совето дакъа лоацача кхыча мехкашцеи цхьана леладу гІулакхаш дІахо дегІаккхувлар бокхача лоархІаме хилар.

Доклада тІа белгалдоаких Европера статус-кво хувцийта вІаш тІехьдаккха гІертача, гера Іоадарен лдерих тера доарже ца дарах дола договор докадара тІаеравльи политика лелаеча, неонацизм хьаллеацача, антикоммунистически, шовинистически пропаганда йоаржаеча Малхбузехьарча Германе хоал деча гІозарий реваншистско - экспансионистски ниъ чІоагІлуш латташ хилар.

Доклада тІа йиза аьлла ю ЧССР-ерча событешта, хьахьокх империалистически реакце, эггара хьалхарча аргІанна малхбузенгермански империализмаі Чехословакерча контрреволюцеинни низийн бІеха уйлаш машарен социализман гІулакхашта кхераме хилар. СЕПГ ЦК Политбюрос белгалдоакх контореволюционни антисоциалистически низаица а Братиславски Московски согЛашенеш цийса кхоачаш ца кица а леррагІа хьовсам лоаттабар боккхача лоархІаме хилар. Цунца дувзаденна доклада тІа йоах: «Советски бІунаш хапиа ЧССР территоре тІа хилара условеех дола Договор ЧССР-ера деррига марксистско - ленински низаш хьаллоацаши дегаш уроттадешн да, цо новкъостах ду боллохьахархой Іаьдал чІоагІдар духьа мехкара гІулакхаш лергІадахьара.

Доклада тІа хьагучайоаких Мао Цзэ-дуна группа антисоциалистически, антисоветски позици. «Советски Союзан КПСС-ан духьалара моастагІал, — йоах цу тІа, — цу группа лелаеча аракьарча политика керттера постам а хилна дІаятта дукха ха я. Антисоветизмо бІарга ляр доадь йола Мао Цзэ-дуна группа империалистически державашца цхьан лагере я». Вежарашха болча пхе социалистически мехко Чехословакена даь новкъостал хирцахьа лоархІаш махьарч деттарашта юкъе цхьан ашарагІа оаз ух Югославера а, — аьлар докладчика.

«ЧССР-ерча событешна шаьра хьахьекхар, — белгалдоакх доклада тІа, — дунен масштабе империализмадеи социализманеи юкъера хьовсам кребенначи хьалашка шин фронта юкъе латта йиш ца хилар. 21 августе пхе социалистически мехко чакхдаьха гІулакхаш хьацахьа лоархІаш волчо, шийна из дезе а ца дезе а, социалистически пачхахьалкхенашта духьаларча империалистически тийшача балхашта гІулакх ду».

Будапеште 17 сентябре дена 1 октябре кхаччалца ль коммунистически болхлойн партеш дунен халкъашта юкъера Совещани кийчъяра йолча балха группан комиссеи заседанеех лаьца ше дувцаш. Политбюрос къоабалъю цу заседанеи результатаіи СЕПГ делегаце гІулакхаши. «Вай парте, — йоах доклада тІа, — шийгара къаьстта балхал а оал, сий а ду шийг принципиальни хургдар гуши йола политика бахьан долаш дунен халкъашта юкъера совещани кийчъелга позитивни маьхкаш дІалахьара докхха новкъостал даьча КПСС-а».

Американски интервентштен сайгонски бІункьтом духьала шоай йоахен керттаиуньаье пороне дІахо а майрo тІом лоаттабу Къулбехьан Вьетнамера патриоташ.

СУРТА ТІА: американцашта чІоагІъача пунктa дов деш бо Къулбехьан Вьетнама бІу.

ВИА—ТАСС сурт.

СОВЕТСКИ ГИМНАСТКАЙ ТОЛАМ

Олимпиада 12-ча дийнахь спорта 15 тайпах яьхаш хилар. Дика хьокхамаш а гойташ доша, медалаш яьхар цига Советски гимнасткаша. Советски командаца я Грозненски гимнастка, дунен халкъашта юкъерча класса мастер Турищева Людмила.

Яхьа хьалхарча дийнахье а севле вай командага яр. Произвольни программа чаккхьашначул тІехьагІа 382,85 балл яр вайчар. ШоллагІча моттиге Чехословакен кхоалагІча ГДР-ен командаш я.

ХІаране хьалхара моттиг яккхара хиннача яхьашка чемпионка хилар В. Числавска (ЧССР) — 78,25 балл. Многоборье дото медаль яьккхар москвичка Воронина Зинаидас — 76,85.

Дика хьокхамаш гойтар яхье ленинградка Кучинская Наташас, Маддра аьлча хьалхарча дийнахь брусьяш тІа выступлениеш еш зьтув-м балензар цуй, бакъда хиланза аргІйоацача программа кхыча тайпех тодам баьккхар. КхоалагІа моттиг кхаьчар советски гимнасткага.

Дотон борзан медалаш яьхар вай спортсменаша толам кхувсачем тепчаш оттачен яхьашка. Топаш кхувсарий сборне комсорга Ярославерча Корнев Валентина шоллагІа моттиг яьккхар. ХІаьта топчаш еттарий яхьашка борза медаль яьккхар Уферча физико - математически Іилмай кандидата Сулейманов Ренарта. Токийски олимпиада дото призера Кверлашвили Шотас йиьлагІа моттиг яьккхар олимпиаде.

Мексикански командаца лайнар СССР-а волейболисташ. Цига маІача наьха команда счет 3:1 йолаш котъяьлар, хІаьта кхалнаьха команда — счет 3:0 йолаш.

Брасс яхача тайпах 200 метр наьк деш СССР-а вийала Токийски чемпионка Прозуменщикова Галинас хІанзарча олимпиаде борза медаль мара яккханзар — 2.47,0. Цига чемпионка хилар американка Шарон Уичмен. Керда олимпийски рекорд оттайир цо — 2.44,4.

Шийн хоІамерча стилах 400 метр наьк деш СССР-а рекордсмен москвич Белиц-Гейман Семен кхыметтел финале ваханнар. Олимпиада чемпион хилар М. Бартон (США). Керда Олимпийски рекорд оттайир цо — 4.09,0. Аркъаца а бийна 100 метр наьк деча а финале ваханзар СССР-а цхьаккха а спортсмен. Чемпионка хилар К. Холл (США — 1.06,2. Комплексни наьк деча дунен экс-рекордсмен В. Дунаев (СССР) финале кхоархІагІа мара ваьзар — 5.00,3. Ухкаьа а котале США вихаьа Ч. Хикконса яьккхар — 4.48,4.

Вышка тІара хи чу кхувсалуш Европа чемпионка Лобанова Натальяс дото медаль яьккхар. Цул котцхьа Чехословакера спортсменка Дуккова Милена мара яланзар.

1964-ча шерара Олимпийски чемпионка американка Лесли Буш а Токийски олимпиада борза призер Алексеева Галина а (СССР) финале юкъе баханзар.

Велосипедин групповой гонкашка котале яьккхар италиянца Пьер Франко Вианелле. 196 километр никъ бир цо 4 сахьаташ 43 минуташ 25,17 секундаш. Иттлена юкъе а балхар вай велосипедисташ. Советски кху а кхо боксер вахар полуфинала юкъе. Уж ба: Чебоксарера студент Соколов Валерий, кхоалхин Мусалимов Владимир, Токийски олимпиада чемпион москвич Лагутин Борис.

Дахо хургболча къовсама юкъера хьакхьаьвна Токийски олимпиада дото призер Фролов Евгений, кхаьрача дийнахь хубанца 9. Регейфереса эшанзар из. Вежаьрленаш эша а еш говраш хехкача чемпион хилар У. Стайнкраус (США).

Соств. корр. ТАСС.

Мехико.

Сурта тІа: доно медаль яьккха советски гимнастий олимпийски команда (аьрдехьара аьттехьа) Зинаида Воронина (ше хьалхе йоаккхача дото медаль яьккхай), Наталья Кучинская (ше хьалхе йоаккхача борза медаль яьккхай), Лариса Петрик, Людмила Турищева, Любовь Бурда, Ольга Карасева.

ТАСС фотохроника.

ЦУН СИЙ ДУ МАССАНЕ

Нагахьа саг хургвац хоаа тийга барзкъа е кога гІирс тІабийхача дог гІоза ца доалаш. Царна цу тайпара тоам берал да боккъонца шоай болх бевзаш, мел дикадар карагІдаьнадар аьнпа дог ца Іабаш къахьегача болхлой доше кулгаш. Цу тайпарча нахах ва Грозненски кога гІирс беча фабрика модельно - пошивочни цехе болх беш вола Упаев Зяудин. Ше хьабаь кога гІирс, сиха дІачубала, кхыбола болхлой санна, дукха сагота хилаш Зяудин. Массехказа хьож из ца ховш, из эуьш сакхат дисадий. Нагахьа сакхат долаш продукци арахеце ийдархошта ца тоам хургба, се бахьан долаш сага халахетар мишта хургйоргда яха дешаш дайн дага латт цунна. Кхыча бесса хила йиш яцар цун уйлаш. Цехарча болхлошта юкъе эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи еннай коммуниста нов. Упаевна.

Шийн балхах, ше доахача къахьегама толамех лаьца дукха дувца тІера вац Зяудин. Мишта вІаштІехьдоал хьа хьабу кога гІирс дика а болаш, лакха къахьегама толамаш даха, аьпна шийга хьаттача лоацца жоп делар цо: «керттердар да шийн балхах дог лазаш хилар». Из царех хилар хьаьхьох цо дийнача цхьан хІамо. Массехк шу хьалха ез хьийнь кога гІирс сакхт долаш хилар гучадаьлар тІахьожама технически отдела белхлошта дувц Упаева. Ше сай бехке хиннилгъ хайча дукха ха яьккхар аз из дагадоаллаш. Дагадаьлдар сай сий хинна Іадар, ерригача коллективна сий дар, йоах Зяудина.

Тхъаь кхоъ шу гаргга ха я кога гІирс беча ков. Упаева болх бу. ТІом чакхбаьннача 1945-ча халача шера Кустанайски областе Мендыгорински районе кога гІирс беча дуккхьашха балха вахар Зяудин. ХІаннаръяр сайна техника лдар кога гІирс беча, ше дела балхаш кулгашца де дезаш дар, вудухьа хала дар болх бе, яхаш дувц цо. Цхьаккха хІамах бІункъожабеш воацача къонача болхлочо шийгир нийслу халонаш. Шийн новкъостащца дага а зувлаш ца ховр ха гІертар. Митта дя тІехьа лаккйора балха говзал. Дукха ха длаІехьа балха тІа хьалха латтачарна юкъевахар. Цига тийнна Сийлен грамоташи ахчан премеши дукха я.

...1957-гІа шу. ХІана ше болх беча цехе шийн специальностах балха вогІа на. Кога гІирс бара мех оша керда техника яр, цу техникага дала дезар кулгаш. ХІана хара, дизара тІакхуича Зяудина дукха ха хьалетъа хараерзайир керда техника. ХІана цехе нагахьа машин яц из болх ца беш. Масса тайпа кога гІирс хьабу цо. Зяудина хьаьнь икиам, мехьсеш кхалнаьхен маІача наьхен, дхьболеи кога гІирс белгтаьа хул кхычар баьча кога гІирса юкъе. Дикаех. тІабийхача товши хул из. Сахьат доалдаш цо продукци арахийца моттиг нийслац. Цул соргІа хІара смена гІа нормаш 120—130 процент ккхачлаью. Миштта къахьегача нов. Упаева цехерча болхлошта юкъе эггара лаккагІа йола 6-гІа балха разряд енная.

Дика новкъост, хьехархо вала хох болхлоша. Уж доагІаш вала дешаш да. Итташ болхлой ба цига цо шийн балха говзал Іомаль, хІанз балха тІа хьалха латташ. Царех доккхал ду цо. МолдагІа хорда балха венача сага шийн опыт дІалуш, царна шоай специальность эзайолийташ дукха беседаш ю цо. Цхьабакъда, нагахьа къахьегама дисциплина телхаеш, прогулаш еш, е продукци сакхет долаш арахецаш саг нийслойя, ше коммунист хиларга хьежжа цунгара доагІар хьадех. Цудухьа массане сий ду цун.

Цо даьхача къахьегама теламий лакха мах бьоб. Ялх шу сов[...] за я фабрика сийлен Доска тІа цун портрет хьаттеха доалла. Цу фабрика цунна тийнна Сийлен грамоташ а дукха я, хІаьта къахьегама книжка чІа дІа а ладеш 20 гаргга баркал яьнна.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ФУТБОЛ «ТЕРЕК» ИЙШАР

23 октябре СССР-а хьалхара моттиг яккхара «А» класса шоллагІча группа футболистий аргІакара матч хилар.

Свердловске моттигерча «Уралмаш» командаца лайнача счет 2:0 болаш ийшар «Терека» футболисташ.

Хаоттам

27-чох 28-чок октябре моржаш а болаш, юкъ-юкъа сехан а утташ ха хургъа, цхьаццайолча хана догІа а делхаш. Республика къулбехьарча районашка лоа а увзе догІа делкаргда, сихан эттача хана цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш. Къулбседа-малхбузехьара лаьгІо, бовраига кхоачаш мух хьехкаргба. Вийсипихара температура 1—6, деношка 4—9 градус йІовхал йолаш хургъа.

26-ча октябре республико гІоллан Грознен бийсанне хувпалуш моржаш я болаш, дийнахьа моржаш а йолаш ха латтаргъа, далхьа тІехьагІа догІа далхаргда; бийсанна малхбузехьара лаьгІо, дийнахьа лаьгІо, бовраига кхоачаш мух хьехкаргба. Бийсанна фигара температура республике гІолла 4—9, Грозне — 5—7 градус, дийнахьа республике гІолла 9—14, Грозне 11—13 градус йІовхал хургъа.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа, хьажа

26 октябрь

РАДИО

6.30 — Нохч-ГІалгІай дьахталенадарие (нохчий меттала). 6.45 — Ахарош. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Музыкальни антракт. 8.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 8.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Кавказе ... яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 17.15 — «Ловман кхаьлсар» яха очерк (нохчий меттала). 17.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 18.00 — «Ловман ІуйргІачача альманаха обзор» (гІалгІай меттала). 18.30 — «Нохчийн иллеш» яхача циклацара передача (нохчий меттала). 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14.35 — Передачай программа. 15.00 — «Къонал» эфире я. ВЛКСМ 50 шу кхачарга. «Тхо комсомольцаш ха». 16.00 — Лермонтова цІергІа йолча театра «Селкъе тІера саги яха Витлингера спектакль (нохчий меттала доеккх). 18.10 — Киноклуб. 18.40 — ВЛКСМ 50 шу дизарга. «Даьхе лорас кийча да». 19.30 — Московски художественни академически театра 70 шу дуз» яха передача (гІалгІай меттала доеккх). 20.30 — Киножурнал. 20.45 — ВЛКСМ 50 шу дизарга. «Къонахчалла урок». 20.55 — Передачай программа. 21.00 — Хьалхьеш деттача сийдаьл-боккхача гІишлой балха денешка. «Хьегал дІаяккхар» яха художественни фильм. ШоллагІа серии. 22.00 — Ах бІа шера тІахьаш. «1958-гІа 1959-гІи шу». 23.30 — 19-ча олимпийски ловзарашка. 00.00 — 19-гІа олимпиаде футбол, финал. Москвера трансляци.

27 октябрь

РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — «ДоттагІал». ПохкагІа йолча классашка дешачарашта (эрсий меттала). 8.00 — Москва. 8.15 — «Ленинан бахь» газета обзор. 8.25 — «Шолхе дукха ... » яхача ахарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.30 — «СалиІа миноташ». 15.40 — Ахарош. 16.00 — Москва. 16.30 — «Къонала» (гІалгІай меттала). 17.00 — «Комсомольски гварде бІухо». ... комсомольски организаци вІашагІъялларех цхьаннех. ... опера (эрсий меттала). 17.30 — Концерт. 18.00 — Москва. 18.30 — ... концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11.00 — Передачай программа. 12.00 — Ах бІа шера тІахьаш «1960-шу». 12.30 — Киноревю (нохчий меттала доеккх). 13.00 — «Къонал» эфире я. ВЛКСМ 50 шу дизарга. Комсомолан творчество. 14.00 — ВЛКСМ 50 шу дизарга. Советски кагирхой физически культура» Ди. Спортана кхоалхьа долаш. 14.45 — Документальни фильм. 15.00 — «Аврора». Музыка еача кхоаьабарий клуб. 16.00 — Английски матта урок керда никхар. 16.15 — Беракашта фильм. 16.45 — ВЛКСМ 50 шу дизарга. ПохкагІа йолча классашка дешачарашта йола программа. 17.15 — Документальни фильм. 17.45 — ВЛКСМ 50 шу дизарга. Халача маьхьий ираз. Литературно - музыкальни композиция. 18.15 — Киноклуб. 18.30 — Къоналарий творчество. 19.00 — 19-ча олимпийски ловзарашка. 20.00 — Дунен халкъашта юкъера обзорни. 20.25 — Передачай программа. 20.30 — «Операция «Трест» яха художественни фильм. Хьалхарен шоллагІа серии. 23.15 — 19-ча олимпийски ловзарашка.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТ ДЕШАРАШ!

ДІаделадениа [...] шера «Сердало» газета язлула

Газет язду предприятешкеи учреждениешкеи кепа-йоазув доаржадеча общественникаша, «Союзпечата» бувзаме отделенешца.

Газет хоапаш ха юкъе ма йолийтар духьа шоай хинналха газет язде дин ма делаш.

Грозненски цьмайбетона конструкцей завода болха хьайбу маІа нахи чхалнахи укх специальностех: тайп-тайпара балхаш дергдолаш, палерамщикаш, столяраш, плотникаш, бетонщикаш, токараш, слесараш, каменщикаш. Ахчаи сдельно-премиальни ду, бетто лупы дела ахани бІаь соамгара 140 соамга кхоачаргда. Дезал боацача сага наха общежити лургъа.

Цхенош деча наха эша гІиллон материалаш дІахецаргъа: хьу асфальт, бетон, кхьараш, Йеррига балхахой Іалашбу киатулача хІоаща, лахчана. Болхьой-бала хла яха вІаш предприате транспортаца кхулларгба.

Балха оттадо хьайчанна ... гор. Грозный Заводский район, ул. Третьяковская, ... № 4, цьмайбетони конструкций завода (ЗИЖБК) кадрий отдел.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам.—3-00-11; белхтеллача секретара—3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахамен письмойи отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-00-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект, 7/34.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

СФ02267. Заказ № 4548.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

26 октябрь

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІАРА МАЙДА

18 сахьати 30 минути яьлча дена 20 сахьат даллалца гарнизона тІемa часта духовой оркестра концерт. 20 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца музыкальни антракт. 21 сахьат даьлча дена 22 сахьат даллалца документальни фильмаш хьокхаргда.

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІАРА САЛОІЕН КУЛЬТУРАН ПАРК

18 сахьат даьлча Зелени театре — Комсомольски дешараш: «Ленински комсомол — коммунистически гІишлош хьалъеча парте тешшаме гІончеи тІема резерви» яха комсомольски дешараш. 19 сахьат даьлча — кинолекторе ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь «Комсомольски къовла» яха кинофестиваль. 11 сахьат а 17 сахьат а даьлча массови площадке — ловзараш, конкурсаш, халхараш, аттракционаш.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦІА

12 сахьат даьлча «Заре навстречу» яха комсомолах йола литературни обзор. 17 сахьат даьлча культура ЦІен вокальни группа концерт.

М. К. КРУПСКАЯ ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

11 сахьат даьлча йоккхача зале Ленински комсомола 50 шу дизара хетаь № 106 йолча школа пионерски сбор. 16 сахьат даьлча «Къовсамашка хьекхелла комсомол» яха кинофестиваль. 20 сахьат даьлча зІамигача зале кагирхой салоІа сайре.

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

10 сахьат даьлча ВЛКСМ 50 шу дизара хетадь берий утренник. 18 сахьат даьлча «Комсомол цІаккха а лергІоаца сийле» яхача темах тематически сайре.

30 УЧАСТКА КЛУБ

18 сахьат даьлча «Корчагина Павкагара вай деношка кхаччалца» яха тематически сайре.

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

11 сахьат даьлча саг йовлаярен-кхарен торжествени Ди. 13 сахьат даьлча предприяте Ди. Производственно - товарни конторa болхлойн гІулакхера кхин салоІаш хургба. 15 сахьат даьлча йоккхача зале халкъа драматически театра Б. Рацеран П. Константиновна «18 шу» яха премьера. 20 сахьат даьлча Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен филармоне концерт. 19 сахьати 30 минути яьлча Сийлахь-боккхача Октябра 51 шу дизара хетаьаь тематически кинофильмаш хьокхаргда.

ПРОЛЕТБАТА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ЦІА

16 сахьати 30 минути яьлча «ХІанзарча хакара къона саг — советски литературе» яха дешара конференци.

27 октябрь

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІАРА МАЙДА

10 сахьат даьлча ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь городской традиционни эстафета. 18 сахьат даьлча дена 19 сахьати 30 минути яллалца просвещение болхлой ЦІен республикански художественни самодеятельноста концерт. Цул тІехьагІа 21 сахьат даллалца музыкальни концерт. 21 сахьат даьлча дена 22 сахьат даллалца документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІАРА САЛОІЕН КУЛЬТУРАН ПАРК

18 сахьат даьлча ленински дешараш. «Ленинни Горькийи» яха лекци ешаргъа. 19 сахьат даьлча В. И. Ленина 100 шу дизара хетаь «Тхо Ленина гІулакхашта тешшаме да» яха кинофестиваль хургъа кинолекторе.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦІА

10 сахьат даьлча «Ленинн беркаш» яха берий утренник. 12 сахьат даьлча «Ленинана байракх» яха кинофестиваль. «Революце цІергІа» яха кинофильм хьокхаргда. 17 сахьат даьлча «Юхе гІолла тІех ма довла» яха миниатюрай театра выступлени.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ЦІА

18 сахьат даьлча зІамигача зале «Ленина идеяш яхаш котъювлаш я» яха лектори. «Социалистически хьье ленински идеяш котъюал» яхача темах лекци. 20 сахьат даьлча салоІа сайре.

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

14 сахьати 30 минути яьлча «Октябро кхеллираш» яха кинофестиваль.

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

10 сахьати 30 минути яьлча кинозале «Къонал тІем тІа йода» яха беракашта лаьрхІа беседа. 13 сахьат даьлча ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь «Вай революцен тІехьале я» яха пионерийн комсомольцийн городской слет. 12 сахьат даьлча лекционни зале ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь «Комсомольций дикача тІулаккхий романтика» яха кинофестиваль. «49 дн» яха кинофильм хьокхаргда. 19 сахьати 30 минути яьлча Октябра 51 шу дизара хетаь тематически кинофильмаш хьокхаргда дворена парке. 20 сахьат даьлча хьалхара зале — халхарий сайре.

ПРОЛЕТБАТА ЦІЕРАГІАРА КУЛЬТУРА ЦІА

13 сахьати 30 минути яьлча «Комсомола ах бІаьшере» яха тематически утренник. 17 сахьат даьлча «ВЛКСМ 50 шу» яха кинофестиваль. «Са мохк» яха кинофильм хьокхаргда. 18 сахьати 30 минути яьлча «Дунен карта юхе» яха дунен халкъашта юкъера обзор. 19 сахьати 30 минути яьлча «Тха ленински комсомол» яха беседа.

А. М. ГОРЬКЕ. ЦІЕРАГІАРА КЛУБ

18 сахьат даьлча ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь «Хьа кІи комсомол хле» яха торжественни сайре. 10 сахьат даьлча «Город Грозне Старопромысловски района наметтиххаш памятни моттигаш» яха краеведчески музея выставка дьелларгъа.

СТАДИОНАШКЕИ СПОРТИВНИ МАЙДАШКЕИ

26 октябрь

С. ОРДЖОНИКИДЗЕ ЦІЕРАГІАРА СТАДИОН.

10 сахьат даьлча «Труд» общества хьалхара моттиг-яккхара футболистий яхьаш.

«ДИНАМО» СТАДИОН.

14 сахьат даьлча «Доша гуйре» яха приз яккхара футболисташта юкъера яхьаш.

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІАРА ПАРК

11 сахьат даьлча «Спартак» общества гуйринарча айтача атлетики кросса финал.

«ЛОКОМОТИВ» СТАДИОН

10 сахьат даьлча волейболах, баскетболах, истола тІарча теннисах ловзачар яхьаш.

27 октябрь

С. ОРДЖОНИКИДЗЕ ЦІЕРАГІАРА СТАДИОН

10 сахьат даьлча «Труд» ДСО хьалхара моттиг яккхара футболистий яхьаш.

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІАРА МАЙДА

10 сахьат даьлча ВЛКСМ 50 шу дизара хетаь эстафета.

«ДИНАМО», «ЛОКОМОТИВ», «СТАРОГРОЗНЕФТА» СТАДИОНАШ

13 сахьат даьлча «Дунен приз» яккхара футболистий яхьаш.